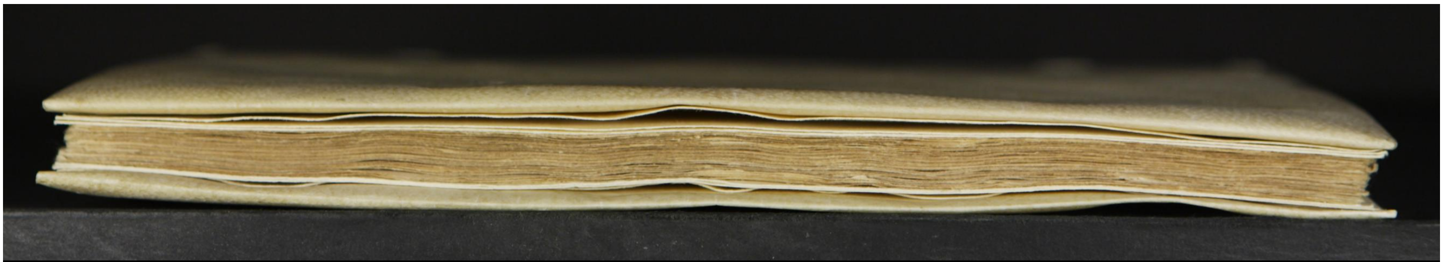

1
6
105

DE ARTE BIBENDI

LIBRI TRES, AVTORE VINCENTIO OBSOPOEO.

D. SEBASTIANI HAMAXVRGI APVD *fontes salutares frumentatoris,* Hexastichon.

Naso quidem pulchrè leges præscribit amandi,
Vt certa insanus curreret arte furor.
Pulchrius at multo tradit Vincentius artem
Potandi, quo sit certus ubiq; modus.
Vt sit amare nephas, tamen est potare uoluptas,
Ex qua uirtutem regula iuncta facit.

Ioachimus Camerarius Quæſtor Lectori.

HOc uiſo Ebrietas oculo manante libello,
  Hæc fertur tremulo uerba loquuta ſono.
Nunc minus inter ero externos deſpecta meosq́ꝫ,
  Cum mea iam certa pars ratione bibet.
Ante erat ille furor, nunc eſt doctrina futura,
  Nunc etiam ars animi deſipientis erit.
Quid dicam, an fieri credam potuiſſe? quòd iſte
  Inſanire docet cum ratione liber.
Gloria magna mea eſt: ſed ut hæc q̊q̊ magna futura
  Eſt tua uinoſæ noctis amica cohors.
Diſcite, ait, bona res eſt diſcere. plura uolebat
  Dicere, ſed dubij uox erat illa ſoni.
Ergo caput figens ceruice in pectore flexa
  Incertum balbo murmur ab ore dedit.
Sed ſicut quidam ſe percepiſſe putabant,
  Autori grates uiſa referre fuit.

Idem.

θαρσεῖθ᾽ ὅσσ᾽ ἀγαθῶν ἀνδρῶν νόσῳ κατέχεσθε
  καὶ στρεβλόπουν ἱλαραῖς φρεσὶ φιλεῖτε μέθην.
εἰ μὲν θυμὸς ἔνι στήθει πρόφρων δύναμις δὲ
  λείπετ᾽ ἐν ἀβληχρῷ σώματι δαμναμένη,
τοίης νικήτης δεινῆς πόρε φάρμακα τέχνης
  ὡς ὑμέας ἀδεῶς οἰνοποτα ζέμεναι.
μή τινα νῦν δείσητε μέγαν σμικροὶ θρασὺν ἄνδρα,
  τέχνη παῖς ἴσσον πολλὸν ὁποῖος ἐλᾷ;

D. Sebaſtiani Hamaxurgi carmen.

IVpiter è celſo nuper proſpexit Olimpo,
  Conditor ut mundi cerneret huius opus.
Proh quid (ait) uideo, ueri ignorantia corda?
  Quis uos mortales occupat error iners?
Proh quot ego aſpicio redolentia dolia Bacchum?
  Dolia uix longo deinde replenda die.
Omnia ueſanus furor implicat, omnia toto
  Sub cœlo demens poſſidet Ebrietas.
Sardanapalineis reſpondent omnia curis,
  Et ſedet in primo muſtea turba loco.
O curuum genus? ô mores? ô ſecula? cur phas?
  Cur recti ſtudium diſplicuiſſe queat?
An quia non procul illa dies ſuprema futuri
  Iudicij? aut magni terminus orbis adeſt?
Eſt aliquid clauſum tanto ſub pondere rerum
  Quod modo ne pergam pandere, fata uetant.
Vtcunq; hoc ueniat, maturans omnia tempus
  Pandet, & ulciſcens, facta ſiniſtra, dies.
Dixit: & aſtantem compellat nomine natam,
  (Nomen erat natæ, ſic puto, Sophroſyne)
Accipe (ait) quæ trado tibi mandata ſalutis,
  Nanq; mei ſenſum pectoris illa tenent.
Quærere mortales cœleſtia templa monebis,
  Omnia perpetuæ quæ bona pacis alunt.
Aut ſcelerum pœnas, Nemeſi ſub iudice, pendant.
  Plurima dicturum, non tulit hora breuis.

Illa tamen chari exequitur mandata parentis,
Et petit humanum, Sobria uirgo, genus.
Si quæras quæ eius fuerint exordia: præsens
Nimirum è multis pauca libellus habet.

Georgij Læti Tetrastichon.

QVi bibit, arte bibat, uincit Vincentius omnes,
Quotquot potandi de ratione docent.
Haud, uelut apparet, leuis ars est, uina bibendi,
Quæ nisi fert docto commoda, damna rudi.

Sebaldus Heyden Lectori.

CRimina qui melius fieri docet arte, Magister
Improbus, haud quicquam laudis habere potest.
Quò fit, Naso, tuos ut nunc uitemus amores,
Quòd nos insanos cum ratione facis.
Dum ratione regi nequeat quæcunque modo res
Consilioque uacat. Desipit omnis amans.
Ars non est scelerum. Virtuti regula seruit.
Vt quæ sola suis constet ubique modis.
Hinc melius noster Vincentius utitur artis
Nomine, qui sanos cum ratione facit.
Non docet ut nimium potetur, quin magis urget
Vt sit & in potu cum ratione modus.
Ebria detestans conuiuia, Sobria laudat.
Cui parens, nunquam plus satis ille bibet.

ORNATISSIMO ATQVE HVMANISSIMO VIRO IOANNI HARTTVNGO IVDICI IN Fonte Salutis, Vincentius Obsopœus Salutem plurimam.

QVO tempore Philippus Rex Macedonum infesto exercitu Corinthum inuasurus nunciabatur, Corinthij omnes ingenti consternatione exanimati trepidabant, ac certatim rebus ad defendendam patriam necessarijs incumbebant: hoc quidem arma ac tela renouante, illo lapides apportante, alio mœnia instaurante, & muros æuo fragiles & ruinosos reficiente, illo turres ac propugnacula excitante: & in summa, alio aliud, quod usus exigebat, exercente. Quam populi sedulitatem cernens Diogenes, cum nihil negocij haberet cui uacaret: nemo enim eius opera utebatur, succinctus pallio, cœpit & ipse dolium in quo habitabat in Cranio sursum ac deorsum multo cũ studio uoluere. Cũq; à quodã familiari rogaretur, cur hoc faceret, Voluo, inquit & ego doliũ, ne solus tot laborantibus cessare uidear. Quorsum hæc, inquis? Horsum optime Harttunge, ut intelligas, & mihi idem cum Diogene id ætatis accidere, in tanta turba scribentium, & libros in lucem edentium. Cum enim non desint, qui in omni genere artium quotidie infinitos libros atq; equidem mirificos conscribant & publicent: & quosdam usqueadeo insanabile scribendi cacoëthes teneat, ut non uereantur optimos quosq; authores utriusq; literaturæ in linguam nobis uernaculam transfundere: qua re omnem eruditionem & humanitatem, atq; adeo ipsas Musas non secus atq; lenones ingenuas puellas turpissime prostituunt: quasi non ante res literaria quorundam clamatorum opera (quos recte cum Nazianzeno αὐθημερινοὺς σοφοὺς καὶ χειροτονητοὺς θεολόγους dixeris, οἷς ἀρκεῖ τὸ θελῆσαι μόνον

πρὸς τὸ εἶναι σοφοῖς) ſatis ſuperq; magno contemptu labora ret. Et Philoſophi ueteres prorſus de nihilo omnem philo-ſophiam arcanis quibuſdam notis & ſymbolis incluſam di-ſcipulis ſuis tradiderint, nequid harum rerum temerè profa nis communicaretur. In tanta, inquam, ſcribentium multi-tudine & turba interpretum, ne ſolus ocium ſectarer, uiſum eſt mihi uel cum Diogene dolium aliquantiſper uoluere. Quia uero ad magnas illas artes deſcribendas ego me ſentio minus eſſe appoſitum, & nemo in illis tradendis operam me am admodum requirit, contuli me ad unam quidem ipſo ti tulo & aſpectu ridiculam, ſed haud ſcio an frequentiorem & magis popularem, nempe artem bibendi, cuius uſus & ex ercitatio quàm latè pateat, quis non uidet? Illud tamen do-lendum uenit, eius artis, quam omnes fermè homines ſectan tur, hactenus nulla extitiſſe præcepta à quoquam perſcri-pta, quæ homines ſequuti, eruditius, moderatius, atq; ſci entius bibiſſent. Certum autem eſt non tot barbariſmos & ſolœciſmos quotidie committi ab imperitis artis Gramma ticæ, quot erroribrs in dies ſingulos labantes turpiter pec-cent potores hac arte non inſtructi. Sed & illud ſatis certo conſtat apud Græcos fuiſſe ἐπιστάθμους καὶ οἰνόπτας: apud Latinos uero modiperatores, & magiſteria, & regnorum ſortiones in conuiuijs, artem uero bibendi fuiſſe unquam ab ullo traditam compertum non habeo. Nam quæſtio-nes conuiuales & dipnologiæ partim à Plutarcho, partim ab Athenæo, partim etiam à Platone & Xenophonte, tum apud Latinos à Macrobio conſcriptæ, magis garrulum fa ciunt & loquacem, quàm bibacem. Poſſe autem huius quoq; artis certa inueniri præcepta peræque, atq; alicuius alterius, nemo niſi cui non fuerit ſanum ſinciput, temerè inficiabitur. Quod ego animaduertens, & genus humanum miſeratus hac ſola in re deſtitutum, quaſdam obſeruationes multo uſu compertas ſubnotaui, & in hos tres libellos congeſtas pu-blicaui, ut alijs maiori eruditiōe & ingenio præditis, latiorē

hac

hac de re meditandi & ſcribendi cauſſam & occaſionem ſup peditarem. Mihi ſufficit quoſdam huius artis fontes aperuiſſe, non inuidebo ſi quis hanc pro dignitate accuratius expoliuerit & auxerit. Libuit itaq;, ſicut dixi, in tanta turba non ſolum ſcribentium, ſed etiam bibentium, ac diu noctuq; dolia euacuantium, hoc Diogenianicum dolium uoluere, quia mihi non datur cum cæteris Corinthijs rebus grauioribus, & argumentis grandioribus uacare, obſtante frigido circum præcordia ſanguine. Libenter etiam meo pede me metior, probe perſpectam habens domeſticæ ſuppellectilis anguſtiam. Quare non inuitus Horatiano præcepto parui, ac uiribus meis non omnino imparem materiam deſcribendam ſuſcepi. Altera huius dolij uoluendi cauſſa mihi fuit nonnullorum hominum de me falſa opinio, & criminatorum quorundam maledicentia, qui cum me ſummum uini potorem paſſim (licet immerenter, & nulla unquam laceſſiti iniuria, niſi quod ſine obtrectatione alieni nominis uiuere nequeant) accuſent, ignorant ſtultiſſimi homines, quòd honeſtiſſimo probro me afficiant. Neq; enim Plato ille philoſophorum Coryphæus abs re pulcherrimum uirtutis præmium μέθην αἰώνιον eſſe putat. Et ſi id præmij uirtutibus meis minus affectem. Quanquam enim uino magis quàm aqua delecter, ea tamen moderatione eius uſum hactenus temperaui, ut ſemper curauerim, ne cui mea ſorbitio fraudi foret aut damno. Cum interim ſobrietatis cultores illi mei criminatores, qui Curios ſimulant & Bacchanalia uiuunt, longe deteſtabilioribus uicijs & criminibus contaminati non paucis hominibus ſua peſtifera doctrina fuerint exitio. Malo autem paulò immoderatior οἰνοπότης dici, quàm merito accuſari aut ſeditioſus, aut doctor peſtilens, aut in Deum blaſphemus, aut alienorum ſcriptorum falſarius, aut ſacræ Scripturæ peruerſor, aut diſturbator pacis & concordiæ Euangelicæ, aut peſtilentiſſimæ hæreſeos author & adiutor, aut ſacrilegus ac nefarius Sacramentarius, aut furia Anabaptiſtica,

aut

aut denicꝫ turpis mœchus, aut impoſtor, aut plagiarius. Sed meis criminatoribus peculiari ſcripto reſpondebo, daturus operam ne fruſtra cicadam (quod aiunt) ala comprehenderint. Vt tamen uideant qua æquitate hactenus & uirulentia nomen meum traduxerint, huc liuidos uertant oculos, & pergant maledicere, maleſacta ut noſcant ſua. Tibi porrò Harttunge chariſſime hunc meum luſum inter pocula maiori ex parte tumultuanter καὶ αὐτοσχεδιασί effuſum nominatim dedico. Quanquam uero uirtus & præſtantia tua maiori munere digna fuerit, necꝫ tamen mihi, quid te dignum, ſed quid ego præſtare potuerim, fuit reſpiciendum. Quod ſi minus aurea ſtatua te, pro ut meruiſti, honorare potui, boni conſules ſi pro tempore hanc marmoream, uel potius luteam ſeu argillaceam tibi poſuimus. Quæ ſi modica eſt, & dignitate tua inferior, cogitabis καὶ τῷ θεῷ φίλον τὸ κατὰ δύναμιν. Reuerendo patri domino Ioanni Abbati me commendabis. D. Sebaſtiano Hamaxurgo Frumentatori ſalutem meis uerbis annuncia, qui & ipſe ſæpius nobiſcum non quidem Diogenis dolium uolutauit, ſed Bacchi dolia euacuauit. Ex Onoltzpachio, menſe Ianuario, anno M. D. XXXVI.

VINCENTII OBSOPOEI LIBER PRIMVS DE ARTE BIBENDI.

SI QVIS in hac artem non nouerit urbe bibendi
Me legat, & lecta doctior arte bibat.
Arte laboriferi tolluntur in astra Colossi:
Arte per undisonas nauita currit aquas.
Gnosius audaci quoque Dædalus arte uolauit:
Nullus erit qui non uincitur arte labor.
Dulcia symposijs ne uina bibamus inepti,
Et Bromius nobis arte colendus erit.
Qui nisi præcipua, sicut decet, arte colatur,
Iratum cultor sentiet esse Deum.
Sicut enim est placidus, sic intractabilis idem
Cum spreto indignè numine cultus erit.
Si bibis indoctè, sunt noxia uina bibenti:
Sunt bona, si doctè dulcia uina bibis.
Quam sectere igitur certa est opus arte bibendi:
Qui cupis hanc nostro disce magisterio.
Vsus opus monet hoc: uati parete perito:
Non fluit hic uana falsus ab arte labor.
Hanc multo bibulæ partam sudore palestræ
Artem non fictam trado iuuenta tibi.
Bacche pater uatum, dulcissime Bacche deorum
Tu mea nectareo corda liquore moue.

b Non

Non ego compositis hedera lauroq́ꝫ coronis
 Cingere diuinum quæro poëta caput.
Talia grandiloqui sumant sibi præmia uates,
 Qui fera sublimi carmine bella sonant.
Pampineis potius cingas mea tempora sertis:
 Nam Bacchi uatem bacchica serta decent.
Fac fœlix plenis spumet uindemia labris:
 Impleat ut magnum quælibet uua cadum.
Proueniant largo genialia gaudia fructu,
 Horreat ut messes uinitor ipse suas.
Non magè Pierijs crescent mea pectora flammis,
 Quàm mihi scribenti si noua musta dabis.
Non ego Castalias nunc postulo feruidus undas,
 Non sitio Aonias ambitiosus aquas.
Arida uitifluo mea prolue guttura rore,
 Si tua uis tolli carmine sacra pater.
Haud mihi mens ardet lurconum scribere turbæ,
 Nocte dieq́ꝫ tuas quæ male perdit opes.
Symposium licitum, concessaq́ꝫ uina canemus,
 Non erit in nostro carmine lurco bibax,
Non turpis comedo, non ebrietate frequenti
 Infames, penitus gens odiosa tibi.
Qui neqꝫ sunt factis, neqꝫ fronte, uel ore pudici,
 Omnem qui superant sorbitione modum,
Quêis nihil est pensi, quêis spernitur oĩs honestas,
 Hos ego submoueo prorsus ab arte mea.
Quos bene non homines, sed fœdos iudico porcos,
 Et si quid porcis fœdius esse potest.

His

His mea plectra sonant ratio quos tangit honesti,
Et quos ducit honos, & bona fama mouet.
Cum quibus audebunt matres potare pudicæ,
Castaq́ꝫ non lesa uirgo pudicitia.
Et ne longa breuem uincant exorsa libellum,
Hinc meus à primo carcere currat equus.
Principio triplici bibimus ratione modoq́ꝫ,
Scilicet aut nostræ pocula sola domi,
Aut aliquos nobis sorbenda ad uina sodales
Iungimus, egressi quolibet ante foras.
Siue frequentantes conuiuia publica læti
Cum populo bibimus conueniente merum,
Sæpe à cognatis, à sæpe uocamur amicis,
Ad sua nos sponsus gaudia sæpe uocat.
His ut inoffensè mensis data uina bibamus,
Hæc tria materies carminis huius erit.
Iam quicunqꝫ cupis uino genialiter uti,
Et uis iucundè uiuere, uiue domi.
Fertur amica domus, fertur domus optima: nusqꝫ
Viuere commodius liberiusq́ꝫ potes.
Præcipuè tibi si fuerit dilecta iugali
Legitimè coniunx associata toro.
Hac præsente domi Leni fer sacra Lyæo,
Hæc erit una satis dulce sodalitium.
Quos potes uxori fidæ præferre sodales?
Quos illi fratres præposuisse uelis?
Fidior est socijs, est fratre fidelior uxor,
Et matris uincit candida nupta fidem.

Rara fides socijs: semper fidissima coniunx,
Cuius in audebis fundere quæque sinum.
Sollicitis tecum consumitur anxia curis,
Sustinet hæc totam sedulitate domum.
Illa tibi paribus curis respondet, & æquat
Illa tui flammas cordis amore pari.
Hæc studiosa tibi seruit dominoque uiroque,
Te colit atque fouet pectore, mente, sinu.
Exhilarat tristem, pressum leuat illa dolore,
Semper in æquali parte laboris adest.
Delectat casto Veneris te munere, crebro
Prole noua lætum te facit esse patrem.
Cuncta domi audebis: dominaris in ædibus ipse,
Tecum, quem possis ledere, nemo bibit.
Sola meri tecum fruitur dulcedine coniunx,
Quæ nunc assueuit moribus apta tuis,
Gnara tuæ uitæque tui iam gnara ferendi.
Dictorum patiens & bene docta tuûm.
Obsequio maiore tibi deuincis amorem
Coniugis: hæc tecum si data uina bibit.
Plusque uoluptatis scyatho decerpis ab uno,
Quàm si persiccas dolia plena foris.
Non ita se uilem tibi sentiet esse marito
Charam, sed cordi funditus esse tuo.
Nec molli solum te uita rebitur uti,
Sola domi uacuos dum sitit ante focos.
Ex animo gaudere potes, ridere solutus,
Et quæ bucca feret dicere cuncta licet.

Sic

Sic non pauca domi potans uitabis acerba,
Quæ tibi potanti sunt subeunda foris.
Occultos morsus, iocularia dicta, salesq́;
Obliquos, linguæ scommata multa malæ,
Et derisoris sannas, nasum, atq; cachinnos,
Scurriliq́; leues garrulitate iocos,
Insuper indecores turpi certamine rixas,
Quæ surgunt caussa sæpe mouente leui.
Dic age te quoties ad uina aliena profectum
Pœnituit propriam deseruisse domum?
Vel cum rixantes linguis es passus amaris,
Aut alia ingenuo non bene digna uiro.
His peiora domus prohibet tranquilla: bibentem
Quæ foris assiduo turbine sæpe petunt;
Venari nemo tua dicta studebit iniquis
Auribus, ut cupidis efferat illa foras.
Sæpe quod externè fit ubi temerè excidit ore
Prodita per iugulum uox reditura suum.
Quàm dent tuta tibi iucundaq́; uina penates,
Carmine perstrinxit iam mea Musa breui.
Sed quis cuncta domus cõprendere cõmoda possit?
In qua pax & amor regnat: & alta quies.
Qua melior poterit, nec tutior esse receptus,
Quem tumidis uentis rara procella mouet.
Cui nunc arrident soli sua tecta bibenti,
Illi quam doceo nil opus arte mea est.
Illi ego non statui formam, normamq́; bibendi
Condere, cui fas est uiuere more suo.

Illius haud nostras ueniunt sub pocula leges,
Sed bibat arbitrio, cum libet, ille suo.
Atq; suæ utatur uitæ ratione magister
Et rector propria sub ditione domus.
Sed tamen hoc caueat, ne sit nimis ore procaci,
Et ne, quàm deceat, liberiora sonet.
Aut quæ offendiculo teneris sint auribus, aut quæ
Prodita per famulum sint nocitura tibi.
Quot tibi sunt famuli, totidem tibi sunt inimici,
Horum atq; illorum fluxa perinde fides.
Inuulgant audita semel simul atq; relinquunt
Non bene tractati tecta prioris heri.
Talia quo possis uitare pericula cautus
Fac studeas linguæ parcior esse tuæ.
Aut tibi seruorum probitasq; fidesq; tuorum
Pluribus indicijs sit benè nota tibi.
Plurima sæpe domi securo effundimus ore,
Cum natat in madido lubrica lingua loco,
Quæ uulgata foras pariunt conuitia, lites,
Probra, simultates, iurgia, bella, minas.
His obsistendis potandum est semper honestè,
Et sumenda tuæ uina modesta domi.
Aedibus in proprijs si quis solet esse modestus,
Ille foris facili more modestus erit.
In summa, studio fuerit dominoq;, patriq;,
Vt sit honestatis regula iusta suis.
Et foris atq; domi par est meminisse decori,
Et foris atq; domi sobria uita decet.

Ordinis

Ordinis hæc nostri breuiter sint dicta maritis,
Quos extra strepitum uina quieta iuuant.
Quæ si non leuiter fuerint præcepta sequuti,
Haud dubiæ nostra doctius arte bibent.
Perge Lyæe mero properantem impellere uatem,
Fortius hoc nunquam calcar habere potes.
Et quamuis ultrò curram non segniter, illud
Vltrò currenti, si sapis, adde tamen.
Tu facis ingenium, tu das in carmina uires,
Frigida cœlesti corda calore moues,
Tu melior Musis, tu maior Apolline, solum
Censeo te doctis uatibus esse patrem.
Iam noua mi facies, oritur noua forma bibendi,
Cernis opus nobis uiribus esse nouis.
Nam prodire libet: priuataq; linquere tecta,
Et gustare foris pocula sumpta placet.
Progressum lepidos iuuat accessisse sodales,
Multum læticiæ turba sodalis habet.
Esto, domus sit amica, domus sit & optima semper,
Omnibus haud tamen est uxor amica domi.
Sunt quibus est rixosa domi morosaq; coniunx,
Qualis Xantippe Socratis illa fuit.
Mitius est longe cum dæmone uiuere nigro,
Quàm semper talem pertolerare feram.
Viuat tarda sua testudo semper in aula,
Et uetula ardentem murmuret ante focum.
Dignos luce uiros custodes esse domorum
Dedecet: & conchis uilibus esse pares.

Et

Et quis continuos queat exhaurire labores?
Quis ſemper ſtudijs inuigilare poteſt?
Laxandæ mentis curæ ſunt atq; dolores,
Quærendum facili mente leuamen erit.
Sunt etiam feſſi refouendi corporis artus,
Sunt celebranda ſuo tempora feſta mero.
Non rubor eſt feſta tibi luce madere Tibulle:
Nec mihi ſit feſta luce madere rubor.
Adde quòd humanæ dediſcit munia uitæ,
Qui latet excluſis omnibus uſq; domi.
Et ſenſim bruteſcit iners, moroſus, ineptus
Redditur, aſpecta dummodo luce ſtupet.
Conuictus hominum uitat fugitatq; peroſus,
Hoc unum memori ſemper in ore tenens.
Nemine delector, nemo eſt mihi gratus amicus,
Cum ſolo eſt dulcis nemine uita mihi.
Qui cupis ergo domo mecum potare relicta,
Gaudentiq; hilarem ſumere fronte diem,
Atq; miſanthropi deſpecto more Timonis
Conuictus faciles, & bona uina ſequi,
Permagni referre puto culturus Iachum
Sorbendo uino cum quibus eſſe uelis.
Quos compotores tibi, quos uelis eſſe ſodales,
Tum quibus ornatos moribus eſſe petas,
Eſſe etenim haud aptos, uerè liquet, omnibus oēs,
Ni ſint ingenio, moribus, arte pares.
Inter diſſimiles rara eſt concordia, crebro
Surgit ab imparili turba ſodalitio.

Nauita

Nauita cum nautis potet: cum milite miles:
Cum pastore bibat pascere doctus oues.
Cum medico medicus: cum rura colente colonus:
Cum sutore colat pocula sutor iners.
Cum monacho monachus: cum uespillone pitisset
Polynctor, blanda cum meretrice lupa.
Lictori lictor, sed scribæ scriba propinet,
Lurco lurconi, mulio mulotribæ.
Auriga aurigam iungat sibi, uerna sodalem
Quærat seruili conditione Syrum.
Deniq; quisq; parem quærat sumatq; bibonem,
Qui sibi, quiq; suis moribus aptus erit.
Haud ægre coëunt similes parilesq; sodales
Natura, studijs, moribus, arte, statu.
Ne fallare tamen delectu, prouidus esto,
Sunt etiam similes, sæpe parum similes.
Nec semper similis similem delectat amicum,
Dissimilis si sit moribus ille suis.
Quo minus hic erres, fas est audire magistrum,
Et placida suasus condere mente meos.
Elige iucundos syncera mente sodales,
Festiuos, comes, & grauitate probos,
Et pietate graues, & relligionis amantes,
Quos non ulla tenet uana superstitio.
Ore uerecundos, dictis, factisq; modestos,
Quos fouit casto docta Minerua sinu,
Quos Musæ & Charites, Cyllenius, acer & arcu
Delius ornarunt munere quisq; suo,

Eloquij uirtute, lyra, placidisq; camœnis,
Humanis animis, dulcibus ingenijs,
Doctrina uaria, candore, pudore, lepore,
Affatu facili, gratia, amore, fide,
Cecropiæ doctos linguæ, gnarosq; latinæ,
Qui noua cum priscis deniq; multa tenent.
Quos ducit uirtus, & amor contingit honesti,
Vlla nec ad uitium praua cupido trahit.
Tempore iam longo quorum probitasq; fidesq;
Pluribus indicijs sæpe probata patet.
Tales te nunquam cogent ad pocula, nunquam
Hi tibi ductores ebrietatis erunt.
Sed magis impensè uirtutum exempla bonarum
Plura sequenda tibi sobrietate dabunt.
Hæc persuasa tenens consortia praua cauebis,
Dummodo te studeas insinuare bonis.
His cum potabis conuiuia læta subintrans,
His cum uicina sede sedere stude.
A' bona nanq; bonis disces, deperdere mentem
Acceleras prauæ cultor amicitiæ.
Propterea conuiue bonis, testaberis olim
Me bene discipulis consuluisse meis.
Talis enim semper uulgo censebere: quales
Hi, quibus adiunctis pocula sumis, erunt
A' socijs de te subsurgit opinio uulgi,
Fama perit prauo clara sodalitio.
Ergo graues tibi iunge uiros, tibi iunge modestos,
Si famam claræ nobilitatis amas.

Sic

Sic tibi non ulla fuerit opus arte bibendi,
Quàm quod honestatis te moderêre modo.
Quinetiam tibi si potes associare potentes,
Qua poteris proceres associare stude.
Hos tibi concilia suaui dulcedine morum,
Et facili uitæ commoditate tuæ,
Obsequio & cultu, tum prompto pronus honore,
Et quocunque potes nomine iunge tibi.
His cum sæpe bibens firmos tibi iungis amicos,
Qui grauibus presso rebus adesse queunt.
Per quos diuitias, per quos nacturus honores,
Magnarum rerum culmina summa petes.
Qui prodesse queunt potius sectare sodales,
Vnde accrescit honos utilitasque tibi.
Hunc hominum de se non turbat opinio ualdè,
Qui sibi cum quouis uina colenda putat.
Cuius nulla sonant uiuæ præconia laudis,
Sed latet obscuro uita sepulta loco,
Nec spectata fides, sed abit sine pondere nomen,
Nec uulgo meritis gratia nota nitet.
Vilis eris celebrans cum uilibus orgia Bacchi,
Quo te mancipium uile iuuare potest?
Clarus eris claris, & magnus habebere magnis
Conuersans, ideo cautior esse stude.
Primum difficiles præfractis moribus omnes
Effuge, pectoribus ferrea corda gerunt.
Stirpe sati humana non sunt, de tigride nati,
Effera quos aluit lacte leæna suo.

Senſibus humanis uacui, quibus omnia ſordent,
Quorum dura tenet pectus amaricies.
Læticiæ non ſunt, non ſnnt genialibus apti
Sympoſijs, triſtes & ſine amore feri.
Qui tacito ſtomacho rabioſum pectus edentes
Omnibus oblatrant dicta moleſta canes.
Cui nam quæſo queat, cui nil placet, ille placere?
Et niſi quæ ſolus fecerit acta probat?
Tales ad Bacchi latices admittere noli
Explicita quoties uiuere fronte cupis.
Rixoſos etiam caueas fugiasq́ ſodales,
Ingenio primis haud meliore ſatos.
Diſſona ſanguineis illos diſcordia rixis
Bellaq́ tranquillæ pauci inimica iuuant.
Aptius hoc genus eſt, ut Martia caſtra ſequatur,
Et gerat audaci prælia dira manu,
Læta uerecundi quàm quòd conuiuia Bacchi
Conturbet rixis criminibusq́ ſuis.
Semper inhumanum, ſæuis eſt ſemper in armis,
Atq́ ferox omni commoditate caret.
His adde inflatos ſublata mente Thraſones,
Inuiſum cunctis ſacrilegumq́ genus.
Obſtreperum atq́ loquax, quo nil iactantius uſq́,
Quo nihil in terris uanius eſſe poteſt.
Quos excæcauit ridenda philautia, qua ſe
Obſtante haud unquam noſcere rite queunt.
Pocula conuictu redduntur acerba Thraſonum,
Quamuis nectareo uina liquore fluant.

Est uitiosa sui iactantia, multa molesta
Ingerit, & secum tædia multa trahit.
Subsannant quosuis, ignari cedere cuiquam,
Doctos despiciunt: despiciuntq; bonos:
Cumq; nec ingenij uirtute, nec arte politi
Emineant, omni non nisi parte rudes,
Censores ueræ tamen hi uirtutis iniqui
In cunctis primas rebus habere uolunt.
Fabula narratur, sunt uates atq; poëtæ,
Cantatur, superant uocibus Hermogenem.
De pugnis sermo est, fit mox inuictus Achilles.
Et memorat nunquam prælia uisa Thraso.
Artes laudantur, artes laudabit & ipse,
Ludis carminibus, uersificator erit.
Deniq; cuiuscunq; rei fit mentio, semper
Hic Thraso materiam garrulitatis habet.
Præcipuè infamem qui deposuêre cucullam,
Et profugi cellas deseruere suas,
Hos ego te iubeo summè uitare sodales,
Hoc totum genus est, tiro nouelle, nigrum.
Nigritiem uestis possunt deponere, mentis
Nigrorem nulla cum ratione queunt.
Exuperant furuos animi nigredine coruos,
Exuperant atram, crede, nigrore picem.
Quos assueta diu comitatur hypocrisis, atq;
Quæ fouit mendax monstra monasta diu.
Callida adulandi gens, prudentissima fraudis,
Fallere docta catos, fallere docta rudes.

Omnia blandicijs miris in pectora serpit,
Syncerè nullum diligit atq; colit.
Et quis peiores nobis dabit ardeliones?
Nomine quo solo monstra cauenda reor.
Hoc tamen haud omnes uolui perstringere uersu,
Hos etiam nidos deseruere boni.
Sunt qui palladio nutriti lacte sinuq;
Doctrina præstant, ingenioq; ualent.
Sed quia rara auis est quē quærimus, hisce bibendo
Si poteris æqua mente carere, care.
Cœnobij redolent uitiantem pocula lernam,
Cætera celabo carmine pressa meo.
His cum blasphemos, & magni numinis hostes,
Tartareas pestes, qua potes arte, fuge,
Qui Christi corpus cum sanguine ter uenerando
Spurcidica ledunt impietate truces.
Nunquam surrexit maior blasphemia: nunquam
Auditum est fando maius in orbe scelus.
Nulla lues adeò mortalibus obfuit unquam,
Nulla adeò terris est nocitura lues.
Quantum sacrilegi terris nocuere magistri,
Qui sua ne Christus regna gubernet, agunt.
Quot miseras animas nigro mersere barathro?
Dum Sacramentum corpus inane docent.
Ergo fuge has uomicas, furiasq;, facesq;, luesq;,
Consultum uitæ si cupis esse tuæ.
Quæris num tibi sint cum nullis uina Papistis?
Cumq; cuculligero uina bibenda grege?

Si cum

Si cum Iudæis, cum Turcis pocula ſorbes,
Quid cum Papiſtis ſumere uina uetat?
Plus ferè amicitiæ, candoris, plus & amoris,
Plus reperi officij, plus & amoris ego
Sæpe penes aliquem ciuili mente Papiſtam,
Quàm penes innumeros ore ſubinde pios.
Si non blaſphemi fuerint potando Papiſtæ,
Cum non cur illis uina iocoſa colam?
Inſuper & fidos nuſquam bibat inter amicos,
Rimarum qui ceu Parmeno plenus erit.
Libera potarum qui dicta eliminat, & qui
Futilis atq; loquax nil reticere poteſt.
Nobiſcum ſorbere uolens ſit Pythagoræus,
Audiat, auditum mutus Amycla tegat.
Adde quibus ſtudio eſt alienam carpere famam,
Nomen & abſentum rodere more canis.
Candida probroſa careant tua pocula lingua,
Quod bibis alterius ſit ſine labe merum.
Pectoris impuri certiſſimus ille character,
Et prauæ mentis dicitur eſſe nota.
Vicini neuos maculasq; referre libenter,
Eius & illoto uoluere in ore decus,
Limina quàm nigri cenſes fugienda barathri,
Tam tibi uitandas hos quoq; rere uiros
Quorum uox non eſt cum pectore conſona, quorū
Læua manus panem, dextera fert lapidem.
Aſſentatores blandos, ſimul atq; bilingues,
Vulpinos, duplices, ambiguosq; puto.

Adde

Adde loquutores mendacia uana uomentes,
Immodica cunctos garrulitate necant.
Est alienæ etiam pars concedenda loquelæ,
Inque uicem sermo suscipiendus erit.
Nec quadruplator siccabit pocula tecum,
Non uitiligator, non sycophanta malus.
Et si quos alios uitijs minimeque ferendis
Criminibus turpes noueris esse, caue.
Qui tibi sectandi sint, uitandique sodales,
Diximus: hos memori mente animoque tene.
Quod superest studeas, tibi quos adiungere gestis,
His ut persimilis moribus esse uelis.
Composita uita, uirtutibus, integritate,
Candore ingenij, simplicitate, fide,
Atque ornamentis alijs probitatis honestæ,
Si potare cupis non sine laude merum.
Turpe foret, si tu cuperes uirtute sodales
Eximios, uitijs omnibus ipse scatens.
Sic itaque instructus conuiuia læta frequenta,
Totus agens id quod postulat ille locus,
Postulat ille locus tetricos haud fronte Catones,
Nec Curios toruo, crede, supercilio,
Nec fictæ sophiæ querulos rigidosque magistros,
Nec ficta tristes relligione Numas,
Non fert ringentes: non fert à funere mœstos
Ille locus: nec quos sollicitudo premit.
Aut dolor occultus, seu cæco uulnere cura,
Siue malum tacita quod graue mente latet.

Vult

Vult hilares, comes, iucundos atque lubentes,
 Vrbanos, faciles, libera corda metu.
Accedas igitur conuiuia fronte serena,
 Ostendens uultu nubila nulla tuo.
Si qua latens mœstum forsan te cura remordet,
 Protinus in primo limine pone crucem,
Aut illam sumpto quàm primum pelle Lyæo,
 Certior est curis nulla medela mero.
Discussis illis renitentem exporrige frontem,
 Non benè cum lætis tristia corda sedent.
Non benè cum siccis sedet ebrius, nec benè siccus
 Cum madidis inter pocula plena sedet.
Ad uultus alios debes effingere uultum,
 Et facere, id quod lex præcipit illa uetus,
Ne tua symposium lætum frons turbida turbet,
 Sed sit depulsa nube serena tibi.
Exhibeas temet dictis factisque modestum,
 Hæc te potantem regula prima decet.
Sis comis, facilis, placidus, iucundus, amœnus,
 Obsequio, & morum commoditate placens.
Non quòd palponis iubeam te munus obire,
 Non petit hanc à te candida turba uicem.
Sed studijs iubeo te subseruire bibentum,
 Vt quæcunque placent his, placeantque tibi.
Non aliud studium, non oblectatio per te
 Quæsita inuitos cogat iniqua sequi.
Ipse sequens illos turbæ te dede sodali,
 Sic aduersantis damna cauere potes.

Nulli te, quanquam melior, præponere certes,
Si non conuiuis uis odio esse tuis.
Sic tuus inuidia reperit sine culte Terenti
Et laudem & socios Pamphilus ille pares.
Seria de rebus si disceptatio surgit,
Ipse tuæ mentis non uelis esse tenax.
Stulticia est ingens præfractum pectus habere,
Qui sapit haud grauiter cesserit ille bonis.
Tu tamen apposito iam uini nectare, nulla
Seria conuiuis discutienda refer.
Cui sapere est animus, quærat ieiuna sophorum
Tecta, ubi sit nimio sobrius ore loquax.
Bacchus non nimium quærit sapientia uerba,
Quæ tradit miseris Stoica secta scholis.
Est operæ precium semper meminisse decori,
Et nosse exactè quid loca quæq; decet.
Quandocunq; sophi stolidè inter pocula certant,
Tunc ego me miserum morte perisse uelim.
Symposijs nullos studeas inferre libellos,
Hic ubi potandum est seria nulla legas.
Est præsente mero sapere ostentatio uana;
Si sapis, & locus hic quæ cupit, illa sape.
Aut te omnem dicam semel amisisse saporem,
Præ nugis sapiunt, cui bona uina nihil.
Nulli os læde procax sorbenti pocula tecum.
Delectare iocis: sint sine dente ioci.
Si cupis urbanus, si uis festiuus haberi?
Et gaudes salibus? sint sine felle sales.

Innocuo

Innocuo innocuos profer ſermone lepores,
Fac tua non ullum ſcommata ſalſa petant.
Argutum dictum, ueterem quàm perdere amicum
Malis, quid ſcurra uanius eſſe poteſt?
Improba qui petulans dicteria iactat in omnes,
Perfricta neſcit fronte pudere magis.
Propterea nunquam ſcurrilibus utere dictis,
Sæpius his magnus diſſociatur amor.
Nam ſi forte petes aliquem, petet ille uiciſſim
Teq; pari faciet ſcommate ridiculum.
Hinc ira, hinc odium, hinc ueteres perdũtur amici,
Res opibus cunctis anteferenda Midæ.
Plurima materies urbanis ludere dictis
Quærenti, quibus & gratia maior ineſt,
Et nihil offenſæ: Quid enim quando unus & alter
Riſerit, & tactus ſcommate corde dolet?
Sunt lepidæ hiſtoriæ, ſunt dulcia carmina uatum,
Hæc in ſympoſijs tum recitanda puta.
Hinc tibi ſume ſales, ſtudeas hinc ſalſus haberi,
Vnde poteſt leſum ſe, puto, nemo queri.
Adde hinc depromptum, ſicut Ledæa, falerno
Nepenthes, miſeræ pharmaca triſtitiæ.
Qui uolet urbanis feſtiuè ludere dictis,
Cecropio decet hunc permaduiſſe ſale.
Hoc ſi non fuerit tua craſſa Minerua ſalita,
Maiori poteris laude ſilere bibens.
Promptius haud alio ſtolidæ uecordia mentis
Proditur, ac linguæ garrulitate leui.

Pluribus est sapientiæ opinio parta tacendo,
  Hanc amiserunt futilitate sua.
Hæc dum uitaris habita ratione decori,
  Nil fœdum dictu prodat ab ore tuo.
Turpia uerba procax, obscœnaq́ꝫ nomina uita,
  Noxia quæ teneris auribus esse solent.
Circunstant tenera iuuenes ætate ministri,
  His offendiculo cur uelis esse libens?
Author ludendi nolim tuus esse libenter,
  Dissoluit multas ludus amicitias.
Ira subit, deforme malum, lucriq́ꝫ cupido,
  Hæc facit ut cupiam uincere posse patrem.
Pocula grata mihi sunt nusquam ubi luditur, atqꝫ
  Semper ubi fallax tessera iacta strepit.
Alea apud ueteres habita est infamis, apud nos
  Vna sacerdotum gloria, cura, labor,
Gymnasium, studium, libri, noctesq́ꝫ diesq́ꝫ
  Voluere continua quos didicere manu.
Quem facit inuisum derisa ciconia ludum,
  Hic tibi cum primis arte cauendus erit.
Excitat hic sannas præcordia sæpe mouentes,
  Pluraq́ꝫ quæ minimè uina quieta decent.
Sæpe graues peccant illo pueriliter, & se
  Turpiter ostendunt, quos capit inde rubor.
Non quiuis patiens est risus atqꝫ cachinni,
  Hic præter risum quid rogo ludus habet?
Porrò ubi symposium trahitur prolixius æquo,
  Pugnaq́ꝫ ab alterno surgit oborta mero,

Lude, ſuperuacui quo uites pocula uini,
Et ſi nulla feres præmia, lude tamen.
Præſtat iacturam modici feciſſe peculi,
Quam tua damnoſis membra grauaſſe cadis.
Materiam riſus fugiens ludibria nullum
Fac facias, quemuis ſed reuerenter habe.
Semper inoffenſo ſunt uina bibenda ſodale,
Nulli tu prorſus ſic odioſus eris;
Ridiculos geſtus, pedores atq; cachinnos
Indecores, ructus, cuncta pudenda fuge.
Succidus haud eſto ſputator, ſiue ſcreator,
Ne fias ſocijs nauſea fœda tuis.
Si quis & ad cantum te prouocat, atq; rogabit
Exhilares cantu dulcia uina tuo,
Ne ſis difficilis, cantorum more, rogatus,
Sed cane, ſi præſto Muſica turba, libens.
Nec tibi ſit potior ludus, poſt Muſica Bacchum
Sola in ſympoſijs debet habere locum.
Muſica lætificat mœrentia pectora cantu,
Cum Bromio compar Muſica numen habet.
Nectare lugentes Euan, hæc carmine mœſta
Mente melancholicos excitat atq; iuuat:
Ille calore replet, mouet hæc præcordia, & intrat
Cum uino harmoniæ uiſcera tota ſonus.
Ingentem dulci iungit ſibi carmine laudem,
Fundere qui doctum nouit ab ore melos.
Phemius exemplo eſt magni cytharœdus Homeri,
Dum canit ingratis carmina culta procis.

Solus hic effugit fatum crudele, manusq;
 Dulichias, placidæ nobilis arte lyræ.
Et, quem demirans coluit Phæatia tellus,
 Demodocus, regis gloria magna sui.
Personat aurata cithara crinitus Iopas,
 Demulcens Tyrios Aeneadasq; uagos.
Istorum est tibi laus laudes imitanda sequenti;
 Pulset Apollineam doctus ab arte lyram.
Alter dulcisonas percurrat pollice chordas,
 Quas caua testudo, sic modo fertur, habet.
Fistula nec desit ueteres quæ dicat amores,
 Et rude syluestris carmen auena sonet.
Cuncta uenustatis delectamenta libenter
 Exhibeas, tibi quæ Musa benigna dedit.
Hæc præceptorum breuiter sit summa meorum,
 Quam dat amatori Naso poëta suo.
Si uox est, canta, si mollia brachia, salta,
 Et quacunq; potes dote placere, place.
Vt tamen & finem noris imponere cantu
 Est opus, haud omnes Musica quando iuuat.
Ne, sicut faciunt cantores, ipse boatu
 Perpetuo obtundas arida labra siti.
Est saties somni, choreæ, cantus, & amoris,
 Tædia sunt nimio nulla mouenda modo.
Esto propinator comis, sine lite uicissim
 Ipse propinanti pocula redde uicem.
Quod nimium est blando ciuiliter ore recusa,
 Si sapit, urgebit te magis ille nihil.

Durius

Durius inuito cyathos obtrudere noli.
Non sapiunt stomacho uina coacta meo.
Aeque est grande scelus nolentem cogere, quàm si
Pellitur à gelida cum sitibundus aqua.
Vino iunguntur, uino soluuntur amici,
Nemo tuo iussu uina coacta bibat.
Quod satis est pota, modus est retinendus ubiq;,
Omnia finito sunt cohibenda modo.
Et quod amatorem docuit modo Naso citatus,
Illud idem memori condere mente uelis.
Certa tibi à nobis dabitur mensura bibendi,
Officium præstent mensq; pedesq; suum.
Non ita te rigida potantem lege tenebo,
Vt mox peccantem plectere morte uelim.
Raro contingens noxa excusabilis esto,
Carpitur ebrietas quotidiana mihi.
Nonnunquam est nobis authore Platone bibendũ,
Nec uitium ebrietas quælibet esse potest.
Temporibus festis iuuat indulgere falerno
Largius, inq; tuis sancte Lyæe sacris.
Talia tu nobis cœlestia dona dedisti,
Talia sunt aris dona ferenda tuis.
Hospitibus liceat uino præsentibus uti
Fusius, & uita liberiore frui.
Sidonius Bitias pleno se proluit auro
Impiger, hunc procerum turba sequuta fuit.
Ingeminant plausum Tyrij Troesq; sequuntur,
Cur ego non plaudam quis prohibere uelit.

Maximus

Maximus Aeacides uinum esse meratius optat
  Legatos castris cum tenet ille suis.
Maioremq́ꝫ iubet cratera reponere mensis,
  Et conuiuarum pocula cuiqꝫ sua.
A' uino sumpsit placandi exordia Vlysses,
  Haud melius potuit sumere principium,
Et persuasisset, benè si potasset Achilles.
  Non fuit Aeacidæ potio larga satis;
Magnanime Aeacida heroum fortissime salue,
  Hæc benè subiunxit, cætera uerba malè.
Haud equidem dapibus mensæ genialis egemus,
  Nullius Argiui plus eguistis ope.
Sic Danais properata fuit facundia damno,
  Longius ô stolidi Bacchus amandus erat.
Est locus & tempus minimè damnantia uinum
  Flumine quod forsan uberiore fluit.
Multa quoqꝫ excusat precium uirtusq́ꝫ bibentum,
  Quare cum magnis pocula carpe crebro.
Sed tamen ipse stude semper meminisse decori,
  Ne, quod non deceat, potor ineptus agas.
Viue bibens sicut properato carmine dixi,
  Non haurire merum, perdere, culpa, merũ est.
Sunt fines rerum, certa est quoqꝫ meta bibendi,
  Si sapis hanc nunquam transgrediêre sciens.
Ne ratio multo submersa uel obruta uino
  Fluctuet in medijs naufraga facta cadis.
Aut nulla ebrietas, aut tanta sit, ut tibi curas
  Eripiat, si qua est inter utrumqꝫ nocet.

Hac ipsa Liber de caussa est dictus Iachus,
  Mœsta quòd à curis libera corda facit.
Quæ dixi lepidos inter seruanda sodales,
  Hæc tibi cum sponso sunt retinenda magis:
Ne quando ad tædas genialia festa iugales
  Non benè compositus tiro uocatus eas,
Et uictus uino petulanter plurima pecces,
  Et risus fias omnibus ipse leuis:
Et sic contemptum incurras odiumq́ bonorum,
  Quod tibi uix adimat deniq; uita sequens.
Maior honestatis ratio, atq; modestia maior,
  Et pudor hic maior semper habendus erit.
Estq́ uerecundo tibi castius ore loquendum,
  Propter matronas uirgineumq́ decus:
Propter conuiuas senio & grauitate uerendos,
  Qui mores, gestus, & tua uerba notant.
Ergo cœnanti ciuiliter atq; bibenti
  Præcipuè ebrietas est fugienda tibi.
Ebrietas nulla nobis ratione probatur,
  Sola iuuentutem sobria uita decet.
Proximus illius monstrat simulachra libellus,
  Et uitia antiquo carmine scripta mihi.
Hoc uelut in speculo, facies turpissima quæ sit
  Iugi lurco madens ebrietate, uide.
Quam uisam fugias uita aspernatus in omni,
  Si laudem ueræ sobrietatis amas.
Prima mihi cepti pars est decursa laboris,
  Restincta faciam uela secunda siti.

VINCENTII OBSOPOEI LIBER SECVNDVS DE ARTE BIBENDI.

ADſis Bacche pater genialis cõſitor uuæ,
Et nobis ꝓpera ſunde falerna manu.
Grandia nectareo madeant carcheſia ſucco,
Francica perpetuo flumine uina fluant.
Prolue uitiferos cœleſti flumine colles,
Et dignare tui munus obire patris.
Nos largo tamen imbre tuo perfunde Lyæe,
In pelagus rapidas auferat Iſter aquas.
Ne uelut æſtiuis pereunt feruoribus herbæ,
Cum uehemens ſiccos Syrius urit agros.
Sic mea tardato pereant arentia potu
Guttura, & exhauſtis uiribus ora ſiti.
Nec te formoſi munus Ganymedis obiſſe
Tædeat, exemplum res habet iſta ſuum.
Nectar & Ambroſiam quoties Vulcanus & Hebe
Appoſuere Deis, ſemideiſq; uiris?
Cum ſis Vulcano potior, formoſior Hebe,
Et te pro Phrygio ſi Ganymede probo,
Cur non eſſe uelis nobis Vulcanus & Hebe?
Et Ganymedæa fundere uina manu?
Sint igitur pleni calices, pateræq;, cadiq;,
Sint plenæ trullæ, plena capedo mero,
Et phialæ uino tumeant: ſi rectius uti
Primus ego docui munere Bacche tuo.

Si

Si, licet indocto, celebro tua numina uersu,
Sedulus atque libens si tua sacra colo.
Aeuo si nullo Bacchi delebile nomen
Laudibus æternis clara per astra fero.
Te melior superis non est Deus additus, ipse
Dites, formosos, ingenuosque facis.
Tu facis audaces animos, domitasque feroces,
Hoc sensit Pentheus, atque Lycurgus atrox,
Ille quòd afflicto cepta orgia rupit Acœte,
Huius te contra uis quòd iniqua stetit.
Quando tuas sæuus Nysæo in uertice Nymphas
Terruit, & trepido fert tibi Thetis opem.
Hoc Indi sensere truces, nautæque maligni,
Quos modo Carpathius per mare gurges alit.
Spe desperantes, marcentia membra uigore
Erigis, ignauos sedulitate moues.
Quamlibet informem commendas Bacche puellis,
Quamlibet afflicti uulnera dura leuas.
Rore tuo reficis deflentes funera matres
Natorum, & lachrymas sistis Iache mero.
Paupertatis onus graue tu portabile reddis,
Et facis ex humili splendida tecta casa.
Artes ipse doces, infanti plurima linguæ
Suggeris è plenis uerba diserta cadis,
Ipse tuo dulces immittis munere somnos,
Ille tuus recreat corpora fessa liquor.
Ipse ter optatæ remoraris grata iuuentæ
Tempora, decrepitos nec sinis esse senes.

Tu potis es longæ ſpacium tranſſcribere uitæ,
  Currentes potis es tu retinere dies.
Ipſe facis turbam crebro ſaltare ſenilem,
  Ipſe etiam curuas ludere cogis anus.
Iungis amicitias, iungis Lenææ ſodales,
  Et tuus accendit frigida corda calor.
Ipſe potes diuos in magno ſolus Olympo,
  Solus & ipſe homines exhilarare potes.
Deniq; uitifluo demortua corpora ſucco
  Ne ualeam, ſi non uiuificare queas,
Ferreus eſt quem non tantarum commoda rerum,
  Et quem non animo Bacchica dona mouent.
Haud ſic noſtra ſtupent rigido præcordia ferro,
  Vt moueat uirtus me tua tanta nihil.
Quare age chare parens magno cratere repleto,
  Suffice non lentè uina bibenda mihi.
Bis dat, qui cito dat: bis gratia maior habenda eſt
  Pro re non magna quæ datur empta prece.
Cernis ut exhauſto ſtet crater inanis Iacho,
  Porge coronati uina ſecunda cadi,
Quo ualeam partem reliquam ſuperare laboris,
  Atq; ſuo ceptos claudere fine libros:
Tiro bibe, & memori mea dicta reconde falerno,
  Sobrius auriculas arrige quæſo tuas.
Vt uideas quàm ſit turpis quàm fœda uoluptas
  Ebrietas: & quod ſobria uita decus.
Inter Apellæas monumenta uetuſta tabellas,
  Quas celebrat ſcriptis Græcia docta ſuis,

Eximiam

Eximiam tabulam manus ingenioſa reliquit,
  Vtraq; cui cedit, quas dedit illa, Venus,
Altera quæ nuda æquoreis emergit ab undis,
  Altera quæ Cois non niſi cepta fuit.
Picturam referam, ſuperat præſtantia carmen,
  Et uincit uerſus ars precioſa meos.
Latè diffuſus uiridi ſtat gramine campus,
  Arboribus medio conſitus hortus ineſt.
Quem circumducta uallauit ſepe nitentem
  Floribus irrigui culta per arua ſoli.
Multimoda eſt illic uernorum copia florum,
  Paſſim quæ facilem pingit amanter humum.
Lilia ſunt illic, eſt mollis amaracus illic,
  Et cum ſanguineis alba liguſtra roſis,
Et cum purpureis uiolaria fuſca roſetis:
  Quid multis? uerno cuncta colore nitent.
Non ſic thure nouo ſpirat panchaia: non ſic
  Vernat odoriferis fertilis hybla roſis.
His communis honos campum uariabat & hortum
  Vere nouo ſicut florida rura ſolent.
Hortum præcipuo decorabat uinea cultu,
  Atq; in fœcundis uitibus uua recens;
Vna dat ingreſſum ſed ianua magna patentem,
  Intrantes dextram quæ ſita parte capit.
Exitus anguſto ſtat limine parte ſiniſtra,
  Qua tendit raro ſemita trita pede,
Sentibus & dumis & acutis obruta ſpinis,
  Prorſus & horrificis aſpera facta rubis.

Dextera quod tendit per amœna uireta, roſaſq;
Molliculas: plantis eſt uia trita crebris.
Maximus hac populi eſt nitidũ cõcurſus ad hortũ,
Quam currunt iuuenes decrepitiq; ſenes.
Ante fores niu:is ſtabant tentoria uelis,
Frondoſæ ſedes, gramineiq; tori.
In quibus appoſitis genialibus ordine menſis
Diſcumbens epulis aduena turba uacat.
Conuiuæ roſeis redimiti tempora ſertis
Sumebant hilara pocula fronte meri.
Sedibus addiderat Nymphas ætate decentes,
Quæ mihi ſunt uiſæ promere uina cadis,
Et diſcumbenti cyathis apponere turbæ,
Et populum uariĳs exhilarare modis.
Harum prima fuit uultu cultuq; modeſto
Sophroſyne præſes illius una loci.
Hæc aduentantes ſolio compoſta ſalutat,
Altera per ſedes collocat Euphroſyne.
Euphroſyne formoſa genas, & fronte ſerena
Collucens, plauſus læticiæq; datrix.
Et reliquæ Charites per mollia prata miniſtræ
Conuiuas multa dexteritate tenent.
Comiter & populum uino inuitare uidentur,
Palmis portantes aurea uaſa ſuis.
Cernitur & populi iucunda bibentis imago
Per ſpondas uariĳs exhilarata modis.
Cuius pars certant lucta in uiridante paleſtra,
Pars ludunt diſco: pars pede pulſat humum.

Sunt

Sunt qui ſermonem inter ſe conferre uidentur.
Et ſunt qui iuncta carmina uoce canunt.
Muſica quinetiam præſto inſtrumenta iacebant,
Tibia cum cythara, fiſtula, plectra, lyræ.
Quid multis? iſtic habitarunt agmine læto
Deliciæ, luſus, ocia, cantus, amor,
Plurima mundicies frugali ſplendida luxu,
Quæ deceat magnos non fugienda Duces.
Diffuſis animis generoſi munere Bacchi
Et ſumptis epulis pars abiêre domum.
Compoſiti, & læto teſtantes gaudia uultu
Atq; ſalutata præſide Sophroſynæ.
Pars nondum contenta mero tendebat in hortum
Multum deſpecta præſide Sophroſyne.
Cuius in introitu rubeis ſtat fœmina buccis
Atq; ſaginata crapula dicta cute.
Hæc capite & geminis ad ſe uocat agmina palmis
Oſtendens patulas officioſa fores.
Atq; ut totius facies tibi diſcolor horti
Nota ſit, hæc paucis carmina pauca cape.
Præſidet in medio regali fœmina cultu
Ebria fœmineo cincta ſatellitio.
Pampineis ſertis comptos ornata capillos,
Et manibus phialam, ceu bibitura tenens.
Hanc iuxta famulæ pateras caliceſq; gerentes,
Intranti turbæ uina bibenda ferunt.
Quarum prima mihi uiſa eſt Dementia dici,
Ex habitu & uultu, proxima luxuria.

Tertia

Tertia letheis obliuio nata ſub undis
  Attonitæ ſimilis, quarta ſedebat humi,
Quæ mihi pigrities langoris filia uiſa eſt,
  Stillantem cyathum ſemiſopita tenens.
Quarta furoriferæ ſociata parœmia rixæ
  Vicina poſt hanc in ſtatione ſtetit.
Poſtremam tenuit uecors inſania ſedem,
  Cum rabie & iuncto fratre furore ſibi.
Has circumſiſtunt urſi, uituli, atq; moloſſi,
  Plurimus & longis auribus arcas equus.
Balantes & oues, hirci cum cercopithecis
  Atq; lupi atq; boues, ſetigeriq; ſues.
Ex hominum facie mutati in monſtra ferarum,
  Poſtquam fœminea uina bibere manu,
Intrabant homines humana fronte, manebant
  Tales humana deniq; fronte diu,
Guſtato potu in formas abiere ferinas,
  Priſtina nec cuiquam manſit imago ſua.
Tanquam cyrcæis hauriſent pocula ſuccis,
  Sic ſubito formis emicuere nouis.
Primum cenſebam cernendo talia Cyrcen,
  Reginam in medio ſtare, nec illa fuit.
Sed fuit ebrietas Grais ſignata figuris,
  πάντων οἰνοπότων ἡ βασίλισσα μέθη.
At quæ multiplicum confuſio fœda ferarum?
  Quæ uitæ facies interioris erat?
Nam mixtim patulis uiſæ ſunt rictibus unâ
  Omnes diſcordi uociferare ſono.

Ex alia

Ex alia ſed parte uomunt de gutture uinum
Vinoſæ indicium ſimplicitatis oues.
Quæ egeſſere canes eadem mox fruſta reſorbent,
In cœno uoluunt dum ſua terga ſues,
Serpentesq; uomunt diros, uiridesq; lacertas,
Diſpeream ſi te carmine ludo meo.
Vaccas & uitulos, ranas uomere atq; cicadas
Vidiſſes, gemmas octipedesq; capros.
Porrò aſini libros, enſes cum fuſtibus urſi,
Mures & cattos euomuere lupi.
Indecores ſaltus exercent cercopitheci,
Quorum pars maior florea ſerta gerunt.
Nec procul alternis laniant ſe dentibus urſi,
Et furiunt multa ſeditione lupi.
Quos furor & rabies in mutua uulnera trudunt,
Ceu geminas acies quæ fera bella gerunt.
Parte ſed in læua qua cernitur exitus horti,
Et uia per modicas non benè trita fores,
In cœno in uomitu mixtorum fœda animantum,
Corpora confuſo ſtrata ſopore iacent.
Partim uulneribus, partim quoq; ſautia uino,
Tanquam cæſorum mortua turba foret.
Quorum pars ſurgit diſcuſſo languida ſomno
Et repetit celeri luſtra priora pede.
Pars nacta humanam faciem, ſed pelle ferina
Tecta, petit tenues ſobria facta fores
Hortoq; egreditur pedibus male firma, graduq;
Incerto, membris mutila turba ſuis.

Qualem monticolæ speciem gessere bimembres,
Talis semiferæ turbæ abeuntis erat.
Egressis uetulæ laqueos & uincla gerentes
Occurunt: captis iniiciuntq; manus.
Et duro faciles castigant uerbere uinctos
Atq; renitentes fustibus usq; domant.
Quas inter non est in plures sæuior ulla
Quàm prima articulis attenuata suis.
Pallida quæ partim, partim rubet ignea uultu,
Et nisi me fallunt omnia, febris erat.
Sæuit & in multos membris turgentibus una
Hydrops sulphurei crassa coloris anus.
Nec furit in paucos scabioso corpore psora,
Hos pulsans, illos improba crine trahens.
Vna sed ante alias sexcentis obsita pannis
Afficit omnino corpora nuda flagris.
Squalida paupertas cernentibus esse uidetur,
Mendici specie sordida macra fame.
Veliuolo curru cum letho uecta senectus,
Proterit & iuuenes, proterit axe senes.
Et plures aliæ, quarum mihi nomina non sunt
Cognita, captiuos sub iuga dura trahunt.
Talis Apelleæ tabulæ florentis imago
Et facies ueteri grammate picta fuit.
Quam tibi, non quali decuit depinximus, arte,
Vicit enim hæc uersus ingeniosa meos.
Nunc super est pictis quæ sit sententia formis
Carmine non longo discutienda mihi.

Conspi=

Conſpicis hac geminas priſca ſub imagine uitas
Et ſpeculum ſiccæ leticiæ atq; methes.
Læticiæ eſt extrà locus, ebrietatis at intrà,
Manſio uitigeri florida ſepta loci.
Sed uia per campum, quæ maxima ducit ad hortũ,
Copiaq; innumeræ plebis euntis eam:
Significat cupide ſectarier ocia cunctos,
Adq; uoluptates mente animoq; rapi.
Sed tamen hos ſeruare modum, & diſcedere Baccho
Perfunctos, ſalua cum ratione domum.
Illos ignorare modum tempusq; fruendi,
Atq; ideo in ſeptis luſtra diurna ſequi.
Amiſſa donec penitus ratione bibones
Videris in brutum degeneraſſe pecus.
Nec prius abſiſtunt luſtris ratione relictis,
Quàm illos aut morbus durior inde fuget,
Aut tandem nudos abigat penuria rerum,
Semiferos duræ proijciendo fami.
Hæc eſt ebrietas, cultoribus iſta rependit
Dona ſuis: hoſti uix ſatis apta dari.
Ebrietas furiale malum, blandumq; uenenum,
Mellitum exitium, dulcis amaricies.
Ebrietas uitium deforme: & fœda uoluptas,
Hanc fuge ceu peſtem corporis atq; animi.
Cui nunc ſacra ferunt paſſim iuuenesq; ſenesq;,
Veſani pulſa ſobrietate procul.
Hoc mihi crede malo non eſt præſentius ullum
Quo citius perdis corpus & ingenium.

Nullius exemplo quamuis moueare potentis
  Quem turpi affectus labe ſequare ducem.
Non aliud uitium nunc magnas poſſidet aulas,
  Quamuis nunc uitijs omnibus aula ſcatet.
Sic, uelut ebrietas, quæ ſummam prendidit arcem,
  Perpetua ebrietas aulica uita modo eſt.
Nec gratus tumidæ ſeruit modo ſobrius aulæ
  Quæſtor, eques, conſul, mulio, ſcriba, coquus.
Cernis thyrſegeros paſſim regnare merones,
  Aſſidua ſtillant ebrietate duces.
Si poteris bone tiro elephanta æquare bibendo,
  Aulicus ex aulis præmia digna feres,
Non alio ſtudio nunc ordo tenetur equeſtris,
  Quiſq; cupit multo nobilis eſſe mero.
Quæ rogo nunc alia fatuat ueſania ciues?
  Ebrietas omni regnat in urbe potens.
Vinoſos ſeruos feſta olim luce Lacones
  Spectandos & natis exhibuere ſuis.
Quo deteſtari puerilis diſceret ætas,
  Hoc uitij morum turpia probra uidens.
Nunc ipſi patres ſeruorum exempla ſequuntur,
  Suntq; ſuis natis ebrietate duces.
Sed quid ſectatur niſi Bacchanalia uulgus?
  Ebria uinoſum pocula uulgus amat,
Ebrietas toto breuiter non ceſſat in orbe,
  Sunt paſſim bibulis omnia plena uiris,
Hæc illa eſt lato tritiſſima ſemita calle
  Vadere continuè quam cupit omnis homo.

Est in contemptu frugalis uita, libido
Potandi cunctos prodigiosa tenet.
Ducitur ebrietas nunc uirtus maxima: nemo
Carpentem hanc sicco rebitur ore loqui.
Quæritur hac celebris nunc cunctis gloria: cunctis
Quæritur hac nomen, gratia, fama, fauor.
Nemo bonus nunc est, nec strennuus esse uidetur,
Plurima ni poterit perdere uina bibax,
Nullus eris si sunt ignauæ ad pocula uires,
Plurima ni sicces pocula, nullus eris.
Quo circa flexos oculos intendere turbæ
Qui uult exemplo fallitur ille malo.
Nec degustatam dulci medicamine lotum
Deseret ut socij ductor Vlysse tui.
Te trahat exemplum nullum blandissima Siren,
Si salua è uino puppe natare cupis.
Contemplare precor fœdos puer optime mores
Et pone ante oculos turpia quæque tuos,
Quæ bibuli amissa peccant ratione, uidebis
Hac facie nullum fœdius esse chaos.
Mutatos homines dices in monstra ferarum
Horrida cyrcæis esse ueneficijs.
Tollere clamorem cogeris imagine uisa
Symposij, & motus dicere uoce truci.
Quæ uos uita tenet plusquàm pecuina bibosi?
Quæ furiæ quæso pectora uestra mouent?
Hoc non est gaudere, sed insanire bibones,
Hoc equidem est uinum perdere, non bibere.

 Vita

Vita uoluptati quibus eſt turpiſſima: quiq;
Virtutem ſolidam nomen inane putant,
Et famæ titulum uilem melioris habentes,
Sectantur ueſtri turpia luſtra gregis.
Exuit hic hominem qui talem uiuere uitam
Suſtinet, & ſenſus perdidit ille ſuos.
Nullum ſic brutum, neq; beſtia ſic bibit ulla:
Menſuram potus nam pecus omne tenet.
Ergo ſolus homo iam bruto turpior omni
Potandi nullum uouit habere modum?
Quem Deus ipſe ſua formauit imagine: quemq;
Egregijs animi dotibus excoluit.
Ille feras omnes, animalia cuncta pudendus
Exuperat fœda, beſtia ſpurca, gula.
At non ille ſator iucundæ uitis in orbem
Sparſit in hoc placidi munera grata meri.
Non iubet eximijs temerè nos rebus abuti,
Dummodo ſedandæ ſunt data uina ſiti,
Non prohibet iuſtum ſumendi nectaris uſum,
Sed neq; cum genio bella gerenda docet.
Aſſidua grauiter fert ebrietate madentes,
Ebrietas uitio continuata datur.
Sed neq; mox properans, quoties ſitientius æquo
Hauſeris, iratus currit ad arma pater.
Quippe poteſt fieri ut Bacchi dulcedine captus,
Imponant animo uina doloſa tuo.
Errasti imprudens: facit hoc placabile crimen,
Culpa frequens digna eſt crimine, rara uacat,
Crebri

Crebri supplicium lapsus pœnamq; merentur,
Ebrietas pœna est afficienda frequens.
Qualia nunc agitant fermè conuiuia nostri,
In quibus ebrietas arce suprema sedet.
Nemo contentè, nemo frugaliter istic
Bacchi concesso pocula more colit.
Respice conuiuas ab amico forte uocatos,
Comperies equidem me tibi uera loqui.
Nemo sepositis diffusus nectare curis
Iucundis quærit soluere corda iocis,
Nemo sophrosynen dignatur honore modestam,
Nemo respectum sobrietatis habet.
Qui non æquali cursu contendat in hortum,
Vix nunc in toto cernier orbe datur.
Sed nunc bella uide patriæ conuiuia nostræ,
Cur procul exemplum lector amice petas?
In quibus ut madidos hospes dimittat amicos,
Hoc studet, hoc cunctis nititur ille modis.
Protinus infuso certant pugnare Lyeo,
Primum uno, gemino mox calice, inde tribus.
Pocula siccantur, cyathi uertuntur in orbem,
Potatur strepitu concutiente domum.
Et uetus atq; nouum uario cratere falernum
Promitur, hic ueteri prouocat, ille nouo.
Ex alia rubei ueniunt de parte coloris
Cuiuis perspicuo uina bibenda uitro.
Iam quis factitia atq; exotica uina recenset?
Quæ saltem ingluuies pocla profunda uorat.

Accedunt

Accedunt madidæ Cereris coniuncta Lyæo
 Pocula: non æquis, credo, reperta Deis.
Mox abaci uino stillant, & scamna lauantur,
 Perfusumq́ bibit plurima uina solum.
De mensis currunt crescentia flumina riuis,
 Haud nisi raro sunt mihi nare cade.
Tantus adest luxus, tanta est profusio uini,
 Tot submersa mero pocula plena fluunt.
Non mouet hæc quenquam facies turpissima, dicũt
 Hic hic Germani discubuêre boni.
Sed postquam indomitum uicit præcordia uinum,
 Et natat in madido lubrica lingua loco,
Quam tunc spurcitiem, quæ tunc obscœna, pudore
 Absterso, profert ebria turba precor?
Hic nullus uerbis pudor, aut reuerentia mensæ est,
 Hic ratio castæ nulla pudicitiæ.
Hic nusquam teneræ puerorum parcitur auri,
 Dicuntur uitæ noxia uerba piæ.
Promitur obscœna Milesia fabula lingua,
 Historiæ molles, turpia furta, Venus.
Iactatur madido Ficulinus in ore Priapus.
 Narrantur Cypriæ prælia spurca Deæ.
Turpia ridiculæ cantantur carmina Musæ,
 Et mera postremò mensa uenena uomit.
Ecce tibi porcos serpentibus atq; lacertis
 Plenos, serpentum uirus ab ore uomunt.
Vipera tam præsens, nec habet Salamãdra uenenũ,
 Non anguis, Dipsas, Buso, Lacerta, Draco;

Noxia

Noxia letiferi haud est sic facies Basilisci,
Lurida non adeo sic aconita nocent,
Non insomnifica tantus reor aspide uires,
Nec tantum immundus stellio uirus habet,
Quantum habet illorum turpissima mensa ueneni,
Et quantum illorum perdita lingua nocet.
Quilibet urbanus lepido studet ore uideri,
Vult quisque hic alium uincere spurcitia.
Et quantum ante mero, tantum nunc turpiter ore
Obscœno certant uerba pudenda loqui.
Adde quòd innumeri retegant arcana gulones,
Quæ prius in tacito delituere sinu.
Deposito referunt in apertum condita fuco,
Et sibimet fraudi lingua grauata mero est.
Quid? quod & infreni uinosis excidit ore
Improba per iugulum uox reditura suum.
Fertur uera nimis iactata parœmia uulgo,
Vina gubernaculo non moderata carent.
Mensuram uini superans & mentis & oris
Crede, potens non est amplius ille sui.
Sobrius occultè tacito quæ corde premebat
Hæc stolido cunctis ebrius ore refert.
Nam sicco quæ corde latent, hæc ebria lingua
Effert, atque facit cuncta sepulta palam.
Dedecus ipsa suum, sua cunctis ulcera pandit,
Quæ bene celarat dissimulata prius.
Hi proprio indicio produntur & infamantur,
Atque ideo mures turpiter ore uomunt.

Sunt qui ridiculè ſacra de lege frequenter
Dummodo iam poti diſſeruiſſe ſolent.
Scrutantur rerum myſteria cuncta ſacrarum,
Qua iuuet alma pios utilitate fides.
Quid lex, quid Chriſtus, q̄d gratia præſtitit: & quæ
Poſſit homo arbitrio lege iubente ſuo,
Quos Deus æternæ præſciuerit undiq; uitæ,
Diraq; ſub ſtygio quos Ioue pœna manet.
Hic uero bibulas inter diſcordia turbas
Exoritur, pugnam quæ parit orta grauem.
De ſacris quoties profertur quæſtio rebus
Dum negat ingenio cedere quiſq; ſuo.
Omnia diuinæ quamuis abſcondita legis
Ceu digitos pugnant noſcere poſſe ſuos.
Qua re proſtituunt uentres myſteria Chriſti,
Quæ ſaltem ſiccis ſunt meditanda uiris.
O' compotores fœdum pecus, ut mihi ſæpe
Mouerunt mollem iurgia ueſtra iocum.
Nam dum ridicula pugna certatis aſoti
Num bona adhuc opera ſint facienda quoq;,
Cernimus haud ullum fieri laudabile factum,
Per uos quod puræ ſit bonitatis opus.
Quàm quòd ſat fidi (ſi Dijs placet) eſtis amicis,
Dum miſeros calices ueſtra popina uorat.
Annuitis facilè ut uobis ſorbentibus unum
Proximus impigrè pocula dena bibat;
Omnis in hoc ueſtræ pugnæ lis cardine pendet,
Quod caro ſit iuſſa non maceranda fame.

Pluribus

Pluribus hæc uerbis haud argumenta bibones
Confirmant, factis fortius illa probant.
Iussi ieiunant nunquam, nec sponte dometur
Vt caro, ieiuno uiuere uentre student.
Quippe pigrum semper replent abdomine uentrē
Addicti uino perpetuæq; gulæ.
Et quæ præcipuè capit admiratio multos
Non hos ulla fames, non premit illa sitis.
Quo tamen hosce minus uexat sitis abrodiætos
Hoc arcus instar largius usq; bibunt.
Dolia sunt, credo, in quæ uasta Daneia turba
Ne quicquam refugas anxia fundit aquas.
Quo plus nanq; meri crebro in caua guttura fundūt
Hoc magis atq; magis pocula crebra petunt.
Tales immundos Epicuri de grege porcos
Efficiunt tantum plurima uina pios.
Inde uomi à rudibus quis demiretur asellis
In tabula nunquam quos didicere libros?
Interea crescunt securæ tempora uitæ,
Iraq; contempti non bene spreta Dei.
Cœlorum dominum bibulorum nemo requirit,
Irati nemo numina magna timet.
Fabula sunt superi, stygij sunt fabula manes,
Fabula sunt bibulis alta barathra uiris.
Nec, quæ uinosis cœlestia regna negarit,
Vox Pauli bibulos dura minaxq; mouet.
Quis uero memoret quàm dent se turpiter omnes,
Hic ubi iam largis incaluere cadis.

Promptius expediam quot mõstris mũdus abũdet,
Aut quot alat uarias Africa terra feras.
Ioania undisoni quot pulsent littora fluctus
Sæuus ubi boreas flatibus æquor agit,
Aut quot Erythræo nascantur in æquore conchæ,
Aut quot odoratis floreat Hybla rosis.
Percurram citius uitia execranda Papatus,
Quæ nullus longa scriberet iliade.
Qui nam lege sua totum deceperit orbem,
Christi peruertens omnia uerba Dei.
Qualibus ille dolis impostor & artibus usus
Congessit raptas totius orbis opes.
Quotq; suis bullis animas demiserit Orco
Romanus præsul sanctulus ille pater.
Est qui perfusus uino lachrymatur, & est qui
Nullum ridendi nouit habere modum.
Alter opes iactat, formosæ coniugis alter
Prædicat & speciem, & pignora nata domi.
Tertius Irus egens, quanquam ditissimus æris,
Deflet egestatis plurima damna suæ.
Audaces animos gerit inter pocula miles,
Sobrius aspecto cominus hoste fugit.
Pluribus exhausto crescit sapientia uino,
Fitq; Solon subito qui fuit ante Midas.
Hic furit, ille boat, cacat alter, perbibit alter,
Ille quod ingessit turpiter inde uomit.
A' uomitu stomachum properat replere grauatum,
Mox iterum & famulos fundere uina iubet.

Sæpe

Sæpe etiam, ô turpes, quicquid uomuêre resorbēt,
Vt canis egestos colligit ore cibos.
Aut aliquid fœdi & crudi, quod nauseat alter,
Sæpe uorant fortes ebrietate uiri,
Vitrea uasa, choas, nec sunt à morsibus illis
In caueis tutæ, quæ modulantur, aues.
Ille refert Cynicos nudis saltare pudendis
Non dubitans, quiddam turpius alter agit.
Quintus adit rixas, & lingua pugnat amara,
Illidens madido pocula fracta solo.
Hic fœdè ructat, somno iacet ille profundo,
Stertens oppletus sordibus & uomitu.
Non pauci quærunt amissa ueste lutoq́ꝫ
Fœdati sera repere nocte domum.
Plures ad proprios, ceu sarcina plumbea, nidos
Portantur: cantat tertius ante fores,
Factus amator iners, dicas, mihi crede, luporum
Impulsos rabie sic ululare greges.
Hæc illa est bibulæ turpis comœdia uitæ,
Cuius ubiq́ꝫ uiris plena theatra uides.
Illa mihi superest actu claudenda supremo,
Vt constet numeris fabula tota suis.
Nullus in hac patitur uacuus spectator haberi.
Histrio sed quiuis feruidus esse cupit.
Nec grauat hic proceres uilis persona Dromonis,
Nec magnos mimos hic pudet esse Duces.
Quid facerent plebes, procerum sorbente corona?
Aemula sunt capiti cætera membra suo.

Et cum de tali nisi parta laude theatro
  Quærat adhuc firmo nullus abire pede.
Nemo tamen scenæ curat seruire decenter,
  E bibulis populo nemo placere studet.
Turpia cordatis crebo spectacula præbent,
  Et pueris risum sæpe mouere solent.
Vel cum per medias gressu titubante platæas
  Incedit nimio turba grauata mero.
Vel cum nocturnis sunt edita prælia lustris,
  Mane per insanum commemoranda forum.
Vel cum magniloqua se iactant uoce bibones,
  Ille quot hesterna pocula nocte bibit;
Alter quot solus socios Baccho duce uictos
  Compulerit somno tradere membra graui.
Ille quot in somnis tractas per pocula noctes
  Egerit assiduè labra rigante mero.
Alter ridenti iurat se uoce dies per
  Iam multos sanum non habuisse caput.
Ille quot amissa noctes ratione bibendo
  Sterterit in fœda forte relictus hara.
Est qui de uicto se iactitet hospite, deq;
  Tota deuicta sorbitione domo.
Non licet à bibulis alios audire triumphos,
  Laude uehunt hausti fixa trophæa meri.
Porrò quid hæc aliud turpis iactantia signat,
  (Si cupimus recta rem reputare uia)
Quàm semel amissis rationis sensibus, omnes
  In brutum bibulos degenerasse pecus.

Nemo

Nemo ſperabit beneſanæ mentis honeſtum
E re ſe turpi ſumere poſſe decus.
Nec quenquam credo (niſi ſit ſceleratus & excors)
Turpiter ob uitium turpe placere ſibi.
Fœdius eſt aliquid, ſeu turpius ebrietate?
Quemlibet immemorem quæ facit eſſe ſui.
Quæ parit effrontes, & corda oblita pudoris
Cogit in abſurdum currere quodq; nefas.
Quæq; ſui quoſuis ſublato iure potentes
Deijcit, imbelles inualidosq; parans.
Vt iam non titubans pes, nō mens, linguaq; poſſint
Amplius officium lector obire ſuum.
Obruitur grauis immodico ſapientia uino,
Franguntur multo fortia corda mero.
Mænades inſanæ Bacchum comitantur inertem,
Has niſi lurcones ebria monſtra puta.
Cunctarum tollit Bacchus diſcrimina rerum,
Atq; hominem prorſus non ſinit eſſe hominem.
Sed tamen hinc claræ uenantur præmia famæ,
Quærendi hinc bibulos nominis ardor habet,
Potorem inuictum dici laus maior habetur,
Quàm dici hectoreis auſibus eſſe parem.
Hanc auidè famam properant contingere cuncti
Laudis: & hanc alijs præripuiſſe iuuat.
Si uenit è nigro memorabile nomine nomen,
Si uenit è uicijs candida fama malis,
Si parit æternam fugienda infamia laudem,
Turpia ſi præſtant luſtra perenne decus,

Quis

Quis non perpetuo uicturos tempore speret
Infames bibulos dulcis lache tuos.
At non infami subsurgit gloria fama,
Turpibus è rebus gloria nulla uenit.
Est ad uirtutem tenuis perq; ardua callis,
Hoc septum duris sentibus horret iter.
Hinc ille assequitur celebris præconia famæ
Qui tolerat casus laudis amore graues.
Non uino, uirtus sudore paranda, paratur,
Et famæ crescit sedulitate decus.
Sed quæ sunt tandem illius præconia laudis?
O bibule aut famæ portio quanta bonæ?
Si tua multibibæ uesania fœda coronæ
Laudatur, sanis uituperata uiris.
Scilicet hinc oritur clarum & laudabile nomen
Si iugi madeas plena lagæna mero?
Aut si nemo tuo uasto cum gutture iustum
Certamen uini potor inire potest?
Hoc esset barathrū, & uastam superare charybdim,
Aut Irim bibulam uincere uelle siti.
Exuis humanos sensus, & bestia factus
Vt paucis placeas turpia quæq; facis:
De grege uinoso partes fert ille priores,
Et caput est bibuli famaq; prima chori,
Quem norunt omnes lenones, scorta, bibones,
Caupones, mimi, balnea cuncta, coqui,
Lusores, scurræ, lenæ, uetulæ, parasiti,
Mensipetæ, serui, sordida lustra, proci:

Adde

Adde ambubaias, tonsores, adde Gnathones,
Et reliquum luxus desidiæque gregem.
Egregiam uero laudem & spolia ampla reportas
Ista tuam laudat si mala turba gulam.
Cui dum ridiculè conaris amice probari
Diceris infamis perditus atque nepos.
Dumque his obsequeris uilis tibi uita uidetur,
Proijcis hanc tanquam putrida poma forent.
Inque tuum peccas grauiter turpissime corpus,
O gulo præpropera mox periture nece.
Nam dum plura nepos quàm par est uina liguris,
Ipse ferus certè sis homicida tui.
Iupiter immodicis quoque suffocat imbribus arua,
Imber alit siccos, sed moderatus, agros.
Multus obest uini: prodest moderatior usus.
Hunc sapiens, illum non bene sanus amat.
Accelerat uarios Sybaritica uita dolores,
Illa subit morbos multiplicesque cruces.
Amittunt habilem uino eneruata uigorem
Membra, malis corpus fluxibus omne dolet.
Hinc tremuli capitis uertigo odiosa resurgit.
Hinc ille assiduè pallor in ore sedet.
Inde manus tremulæ, digitique rigore retorti,
Vincit ubi articulos sæua chiragra leues.
Hinc torpent nerui sine sensu sæpe iacentes,
Stringit & incertos inde podagra pedes,
Hinc oculi fluidi, lippi, semperque rubentes,
Hinc male corrupto tormina uentre ruunt.

Hinc utraq; sonat stridens tinnitus ab aure,
Ceu sonat in duris rauca cicada rubis.
Hinc q̊q; multiplices ueniũt denso agmine febres,
Hinc psoræ, hinc scabies, hinc q̊q; dirus hydrops
Hinc subitæ mortes, atq; intestata senectus,
Funeraq; in gelido mane reperta toro.
Sunt hinc nocturno furiales tempore somni,
Hinc multis spectris irrequieta quies.
Hinc ille est olidi deterrimus halitus oris,
Fœteat ut crebro spurca cloaca minus.
Deniq; totius corruptio corporis inde
Imminet exitio proxima multiplici.
Hæc tua si uiridis non sentit damna iuuentus,
Hoc grauiora tibi sunt toleranda seni.
Si non ante diem te funere mergit acerbo
Ebrietas, plenis immoderata cadis.
Omnino bibulam sequitur morbosa iuuentam,
Subiecta innumeris ante senecta malis.
Semper habet comitem stolida hæc uesania pœnã,
Sunt morbi immodicæ præmia luxuriæ.
Atq; hæc est sero egredientibus obuia turba,
Hæ uetulæ bibulos lichnobiosq; manent.
Tanti quod mentem mutet constare uidemus
Vnde solet rabies, unde uenire furor.
Vnde tot afflictæ ueniunt dispendia uitæ,
Damnaq; pœonia non medicanda manu.
Post, ubi corruptum est nimio iam corpus Iacho,
Et dotes animi disperiêre tui.

Obruit

Obruit & bibulos cunctarum obliuio rerum
Partem animi memorem plurima uina necant.
Non secus ac stygij lethæa fluminis unda
Tollitur è memori pectore uita prior.
Vt taceam rixas, lites, conuitia, cædes
Multiplices factas ebrietate duce.
Non opus est rebus manifestis addere testes,
Sed tamen è multis pauca referre uolo.
Et quid ego longè peregrina exempla requiram?
Fare age quid nuper perdidit agricolas?
Ebria seditio uillas uastauit & agros
Igne, furore, manu, sanguine, cæde, nece.
Inuictum Hannibalem campani pocula luxus,
Vincibilem latio sola dedere Duci.
Magnus Alexander uino furiosus amice
Infecit mensam sanguine Clyte tuo.
Quo scelere imperio Vitellius excidit, unco
Tractus? delitijs, sanguine, pene, mero
Non alia extinxit sceleratum uita Neronem,
Sectatum mores Sardanapale tuos.
Quid memorem plures uicio ebrietatis auito
De solio pulsos, imperioq; Duces?
Excute Romanas annales, excute nostros,
Si magis exactè talia nosse cupis.
Si quid habet uatum priscorum fabula ueri,
Et multo Lapithæ succubuere mero.
Si non Dulichios utres Polypheme bibisses,
Seruasses oculum sic Polypheme tuum.

Iudith Holofernem necat ebrietate sepultum,
Id quod lectorem Biblia sacra docent.
Ebrietate, trahit quæ cuncta nefaria secum
Crimina, cum Sodoma uersa Gomorra iacet.
Quot iuuenes nostro seclo satis indole clara
His pessum uitijs ebrietatis eunt?
Viribus exhaustis exhaurit & illa crumenam;
Herculeos census conterit ebrietas.
Thesauros Crœsi ebrietas Crassiq; uoraret,
Hac res, hac patriæ dilapidantur, opes.
Obsita panniculis comes ebrietatis egestas
Fertur, egestatis nigra lauerna comes.
Hæc te post nudum compellet ad improba facta,
V[illegible]q; pares numos suggeret arte mala.
Artibus exitium lucrabere turpe malignis,
Hic tandem finis ebrietatis erit.
Semper enim uenter solitis uult rebus inanis
Distendi, fæstos semper habere dies.
Ocia uenter amat, uult plenæ pocula mensæ,
Delicias, luxum, lauticiasq; cupit.
Iam nisi diuitiæ Lydi, aut opulentia Crassi
Adsit, non poteris ocia lenta sequi.
Diuitiæ ignauis sunt nullæ: ignauia, si quas
Sedulitas peperit, pigra profundit opes.
Et tamen assidua magis assuetudine crescit
Potandi per se magna libido satis.
Hanc potes illæsus nunquam deponere: nunquam
Hanc degustatam linquere tiro potes.

Non

Non bene gustatur tenero, mihi crede palato
 Esca uoluptatis perfidiosa malæ.
Quòd semel haud facilis sit degustata relictu,
 Pellitur à pingui non bene pelle canis.
Aegrè Ithacus potuit socios auellere Loto,
 Quam modicè primis uix tetigere labris.
Dulce uoluptatis Lotus blandumq́ue uenenum,
 Quod degustatum linquere nemo potest.
Interea nemo quem cura domestica, quemq́ue
 Cum pueris uxor sollicitaret, erit.
Quæ, dum tu potas, dum plurima pocula sorbes,
 Dum genio indulges, spongia plena, tuo,
Nuda sedens miserè deserta luget in aula,
 Esurit & uacuum fortiter ante focum.
Siue pudicitiam uendit, sic cogit egestas,
 Et formam in quæstu flebilis uxor habet.
Tu quoq́ue fortè alio flagras tunc mœchus ab igne,
 Semper ut est Baccho fœda libido comes.
Sic facis uxorem lecti uiolare pudici
 Ieiunam sancta, fœdera iuncta, fide.
Aut illi pugnis durissima cœna paratur,
 Et petit ingratum fuste cibata torum.
Nullius ebrietas, non si Cicerone patrono
 Sit rea sub Baccho iudice, caussa boni est.
Quam uaga mẽs, & uita parum comitatur honesta,
 Os petulans, animus, lubrica lingua, leuis,
Contemptus superum, rerum mala cura bonarum,
 Perditio famæ, turpis abusus opum.

Ad mala procliuis propensio quæcꝫ patrandi
Veloces uitium semper in omne pedes.
Ergo Methe cum sit tam fœda nocensꝗꝫ uoluptas,
Vnde uenit bibulis pestis & atra lues.
Quid iuuat hac iuuenes animi corrumpere dotes?
Quid iuuat hac corpus perdere quæso male?
Quid iuuat hac florem teneræ extinxisse iuuentæ?
Quæ per se satis est ægra, caduca, breuis.
Quin emendata, tali iam tempore, uita
Consulis ò melius culta iuuenta tibi.
Incumbens studijs doctos euolue libellos,
Et tibi linguarum nobile iunge decus
Quas tibi iam pleno suffundit copia cornu
Quæ decorat nostras Attica Musa plagas.
Ista ad frugalem tam secula docta diætam
Quamuis corruptum te reuocare queant.
Floret enim nunc ipsa suis iam Musa Camœnis,
Iam passim calebres cernis in orbe uiros.
Hos ad honestatem comites tibi sume sequendam,
Pocula cum fœdis sumere fœda caue.
Nullus enim patinis aut uino emerget, ut ustos
Post cineres uolitet docta per ora uirum
Denicꝫ concessos preciosi temporis annos
Transigere haud temerè sic sine fruge uelis.
Atcꝫ domi trepidos suspensa mente parentes
Fallas absumpto tempore & ære rudis.
Ne uelis ignem igni, nec flammis addere flammas,
Temperet indomitum sobria Lympha merum:

Hæc

Hæc uia potandi monstratur origine Bacchi
Fulmine combusta de genitrice sati.
Igneus urentes iacet in præcordia flammas,
Atq; mero usq; meras ingerit ille faces.
His si nolueris & tu calefactus aduri,
Frigida feruentes diluat unda cados.
Igniuomo Bacchum flagrantem fulmine Nymphæ
Seruarunt liquidis (igne perisset) aquis.
Ex hoc Nympharum Bacchо coniunctio grata est,
Hanc nisi secteris, quod bibis, ignis erit.

FINIS.

VINCENTII OBSOPOEI LIBER TERTIVS DE ARTE BIBENDI.

HActenus ornatæ frugalia pocula uitæ
Diximus, & laudes sobria uita tuas.
Addidimus fœdos turpissima monstra bibones,
Et mala damnosæ non numeranda methes.
Nūc tua Bacche canam, modo des in carmina uires,
Prælia largifluo perficienda mero,
Inuictasq́ acies, & pectora nescia mergi
Quamlibet immodicis debilitata cadis.
Mitte pater caput huc, placataq́ cornua uertas
Et des ingenio uela secunda meo.
Da generosa prius sitibundis uina camœnis,
Post potum melius carmina mille fluent.
Arma manu capias, animisq́ uirilibus audax
Pugnæ tiro rudis me duce bella subi.
Pro galea capiti molles impone coronas,
Stillet odoratæ rore capillus aquæ.
Amphora sit thorax, clypeus sit uasta capedo,
Sit tibi pro rigido uitreus ense calix.
Pro funda cyathum, graciles pro cuspide thyrsos
Sume, tubæ subeat sicca lagæna uicem.
Mauortis miles Vulcania comparet arma,
Bacchi militiam talia tela decent.

Sic

Sic libet atq; iuuat uini certamen inire.
  Claraq; suffuso ferre trophæa mero.
Non aliis telis orientem uicit & Indos,
  Bacchus non aliis omnia regna domat.
Ergo cui est uirtus, animusq; in pectore præsens,
  Si quem uina iuuant, & sitis ardor habet,
Adsit, & impigris attollat pocula palmis,
  Victorem pugnæ præmia digna manent.
Nemo uelit mecum tali sudare palæstra,
  Qui non actutum potus abire cupit.
Nec quenquam fugio, non ipsum crede Bonosum,
  Non Firmum: quamuis Cæsar uterq; fuit.
Si quis nos saltem dapibusq; meroq; benignè
  Acciperet, letho pocula musta darem.
Quas strages uini quàm possis cernere cladem,
  Talia nos bibulos si quis ad arma uocet?
Si me irritarit etiam in certamina Bacchum,
  (Parce pater nobis ter uenerande) petam.
Audeo uinoso pugnax contendere Como,
  Non superos timeo, non homines timeo.
Si nescis ego sum memorabilis ille Philænus,
  Cui uini palmam Parthia tota dedit.
Nobis cedit & ipse Tricongius ille nouellus,
  Perpetua Insubriæ fama decusq; suæ.
Quē stupet ipsa Methe fugiensq; timensq; bibentē,
  Quem Silenus amat, Mænades & Satyri.
Artem igitur discat me præceptore bibendi,
  Si quis potando uincere quosq; cupit

Pelidæ Phœnix, ego ſum præceptor Iachi:
Hanc nullus præ me tradidit artis opem.
Dixeris hic forſan, quid agis uinoſe magiſter?
Cur tua præteritum Muſa retexit opus?
Cur tua nunc uerſis reuocat Palinodia uerbis
Dogmata iuſſa pia ſobrietate coli?
Non ſunt hæc ſanæ pugnantia dicta camœnæ,
Sic titubat largo lingua grauata mero.
Sobria perpetuo conſtat ſibi Muſa, nec unquam
Diſſona diſcordi carmina uoce canit.
Laudas aſtrictæ frugalia pocula menſæ,
Et uitam inſtitui ſobrietate doces.
Nunc inquis uini certamen inire laboro,
Actutum ueniat potus abire uolens.
Quemlibet ultrò etiam iactanti uoce laceſſis,
Atque parem cenſes non tibi poſſe dari.
Quod ſi cuncta ſui iactantia turpis habetur,
Qua nūc te iactas fronte ſuperbe Thraſo?
Non ego ſcripta prius temerè præcepta recanto,
Nec mea præteritum Muſa retexit opus.
Quam norit quiuis illa ſe iactet in arte,
Quiſque ſibi placeat, doctus in arte ſua.
Iure ſuper biuit fandi uirtute patronus
Arpinas, Latij gloria ſumma fori.
Hippocrati iuſtas tollunt medicamina criſtas,
Nec falſam laudem uendicat arte ſibi.
Cur non eximius ſemet iactaret Apelles?
Cum plures docta uicerit ipſe manu.

Aſcræus

Ascræus uates merita se prædicat arte,
Qua docuit quo sint rura colenda modo,
Arte sua turget iuris legumq; peritus,
Arte sua placuit Naso poeta sibi.
Ergo mei fuero uanus iactator honoris,
Si illa qua ualeo glorior arte mea?
Quo nam iure mihi communia iura negentur?
Hoc alijs licuit, cur minus ergo mihi?
Non ego te iubeo frugalem ponere uitam,
Cultor ut insanæ iure probêre Methes.
Optima quæ uisa est nostræ sententia menti
Audisti, hanc animo, hanc mordicus ore tene.
Nunquam plura bibas quàm corporis exigit usus,
Et frugi curam sobrietatis habe.
Sed quid ages si quis nolentem ad pocula coget?
Nunc prece, nunc precio, terrificisq; minis,
Crebro etiam gladijs (quo nunc sunt more bibaces
Centauri) trucibus blandiloquisq; logis.
Cum tali potius malis contendere ferro?
Gratius atq; tibi nectare uulnus erit?
Quid facies quoties inter cœnabis honestos?
Pocula qui paulo liberiora bibunt,
Talibus obsequio facili seruire negabis?
Esset inhumani pectoris illud opus.
Sæpe propinantum precium nomenq; decusq;
Maius erit, quàm quòd spernere uina decet.
Ne cupias illos inimicos sumere, iuxtà
Qui prodesse tibi, quiq; nocere queunt.

Sed nec te moueat, quòd uaccas atq; camelos
  Dicunt potandi non superare modum.
Rectè equidem uaccæ faciunt, belleq; cameli,
  Vt fert ingenium, nam ratione carent.
Qua si imbuta foret, mox responderet honesto
  Vacca uiro, faceret tardus asellus idem.
Sed nec uina bibunt, irritamenta bibendi,
  Quis (dic) non liquida mox satiatur aqua?
Dic quot in hospitijs inuitum sæpe lacessunt
  Conuiuæ primis aduena turba cadis?
Longinquis quoties hospes iactaris in oris,
  Extera seu quoties ad loca missus adis,
Sæpius inuiti casu potare iubemur.
  Cogimur inuiti qualia multa pati.
Omnibus in mensis uino certatur, & omni
  Vina loco passim prælia multa mouent.
Quæ nam cœna caret tali, quæ prandia pugna?
  Sorbitione meri quæ (rogo) mensa caret?
Cuncta superuacuo nunc diuersoria potu
  Feruent, uinifluo flumine cuncta madent.
Nulla fuit multis seclis uinosior ætas,
  Magna potes si nunc sobrius esse potes.
Alter amicitiæ cyathum tibi præbibit, alter
  Notitiam tecum potor inire cupit.
Tertius, heus primum poteris haud spernere uitrũ,
  Inciuile foret, carpe libenter, ait.
Quartus idẽ loquitur, caussam q̃q; quintus habebit,
  Quæ tibi stat nullo reijcienda modo.

Hos

Hos nisi pocla ferens contrà reuerenter honestes,
Probro censeres id tibi iure dari.
Atq; hæc sunt iustæ tantum præludia pugnæ,
Essent hæc aliquo uina ferenda modo.
Ecce bibens iterum uerso redit ordine primus,
Hospitij hoc ueteris tessera grata facit.
Notitiam melius uult confirmare secundus,
Hinc crebros calices præbibit ille tibi.
Scilicet haud dura patientur fronte sequentes
Se sperni, qua nam dic ratione precor?
Accumbit mensæ quidam torquatus eidem,
Multa cui in digitis lucida gemma micat.
Cui caput est rasum, uestis dissecta, cicatrix
Plurima, & hircinis frons truculenta pilis,
Huius si quid habes animi, data uina recusa,
Incutiet capiti pocula spreta tuo.
Si semel atq; iterum respondes, prouocat illum
Sedulitas: retines iam miser aure lupum.
Vis alios uitare, cibum uis sumere solus,
Cum te cum reliquis publica tecta fouent?
Maiori sumptu solus cœnabis, & omni
Munophago semper durior hospes erit.
Quare ne tali possis succumbere pugna,
Arte pereximia non opus esse putas?
Si rudis à cunctis promiscua pocula sorbes,
Sobria si retines pectora fortis eris.
Hæc qui tradiderit tibi, non erit ille magister?
Aut iactat stolidam futilis artis opem?

Hanc ſibi complures artem grandi ære pararunt,
 Artem potandi ſed ſchola rara docet.
Noſſe potes minimo fidi præcepta magiſtri,
 Quæ tibi potanti cuſpidis inſtar erunt.
Vt nunquã utaris, quid obeſt tamen arma paraſſe?
 Siue quid in promptu tela tenere nocet?
Adueniet tempus uinoſa quod exigit arma,
 Quem ſtringes ſi non ad femur enſis erit?
Conſpicis ut duris ſemper ſtet miles in armis,
 Et tamen haud ſemper, qui gerit arma, ferit.
Ergo animos opus eſt dociles attendere, noſtræ
 Qui dare militiæ nomina forte cupis.
Principio ſeu te perduxit ad orgia caſus,
 Seu ratio certis ſubdita conſilijs.
Et tibi pro ueteri eſt abeundum aut lege bibendum:
 Aut nox in multo peruigilanda mero,
Aut agitanda die uino conuiuia largo,
 Si ſapis imprimis prouidus eſſe ſtude.
Anceps cum bibulis tibi pugna gerenda duobus
 Certanti infuſo nectare ſemper erit.
Primus erit tibi qui ſpumantia uina propinat.
 Alter erit cui tu pocula ſicca dabis.
Primus te contra potans feret arma, ſecundus
 Quæ tu depellis ſentiet arma, bibax.
Nec plures tecum certamen inire falerni
 Optes audaci ſuſtineasq́ꝫ manu.
Noluit Alcides uires tentare duorum,
 Fortior Alcida ne uelis eſſe Iouis.

Vnum

Vnū aliquem insignem numero tibi delige ab omni,
Quem tua configant spicula cuncta trucem:
Hunc pete Achilleo pugnantem gutture, Bacchi
Telis, quæ crebro plena lagæna dabit.
Hunc unum, hunc solum semper iaculaberis hostē,
Ictus excipiat solus & ille tuos.
Pugnasti magna uictor laudabilis arte,
Talem prostrauit si tua dextra uirum.
Plus dedit Aeacidæ laudis fortissimus Hector,
Quàm reliqui cœsi mille dedere Phryges.
Vincere nec uulgo Danaos Priameius heros,
Sed studuit magnos sternere quosq; Duces.
Semper in audaces spreto Thersite Patroclos
Intentos habuit belliger Hector equos.
Nec tibi sperandum est cunctos te uincere posse,
Pugna est unius non bene firma manus.
Inualidæ fiunt diuisæ ad plurima uires,
Collectæ, nunquam debile robur habent.
Si bibis ad plures replent tua pocula nullum,
Sed te replebunt pocula multa cito.
Fac itaq; oppugnent unum tua pocula solum,
Quo uicto, potis es uulgus adire ferox.
Aut si succumbis uictus certamine, magni
Clarius Aeneæ succubuisse manu est.
Te tamen ut cupita lætum uictoria laude
Afficiat, potans sic age uictor eris.
Esto memor quæ cuiq; feras, quæ cuiq; propines,
Vt tibi par prompto reddat ab ore pari,

Nullos

Nullos diſſimula cyathos, nec parce ſodali,
    Exige multiplici debita uina prece.
Non eſt ars pateras poſſe euacuere capaces,
    Non eſt ars plenos poſſe uorare cados,
Non eſt artis opus phialas ſiccare frequentes,
    Et uaſtos uini non trepidare lacus,
Non ſi Romanum potando æquare Bonoſum,
    Non ſi etiam Firmo firmior eſſe queas,
Hoc erit artis opus, uirtus hæc ſumma bibendi,
    Vt tibi compotor reddat ubiq; uicem.
Hic decet attentum te pectus habere bibentem,
    Hic oculos Argi præſtat habere nimis.
Tu quibus obſerues, quæ pocula cuiq; propines,
    Et quo tu graderis calle, ſodalis eat,
Expertus dico, nemo eſt potando fidelis,
    Ni fueris cautus decipiêre crebro.
Ante potes niueos coracas, uolucresq; chelonas,
    Et cygni plumas ante uidere nigras,
Quàm fidum potu, experto mihi crede, ſodalem,
    Debita menſuræ qui ſine fraude bibat.
Non modo mendacem memorem decet eſſe, bibacē
    Multò plus memori mente ualere decet.
Quare nulla tuam capiant obliuia mentem.
    Præbibe non tacita uana falerna manu.
Ad reſpondendum uerbis compelle ſodalem,
    Sæpius appellans heus mihi redde uicem,
Heus mihi redde uicem, ſiccanda hæc pocula reſtāt,
    Cur precor hoc uitrum ceſſat? & iſte calix?

Ad

Ad respondendum cunctantis sæpius aurem
Velle: meri memorem quamlibet ipse mone.
Quo nam sæpe alios pleno cratere lacessis?
Quo sorbes auida pocula plura gula?
Si non das operam bibat ut data uina uicissim,
Quem cupis oblato deposuisse mero.
Qui non lethæi potarit gurgitis undas,
Ille mihi princeps sorbitionis erit.
Qui non mobilibus tradit sua pocula uentis,
Sed responsa petit nectare, uictor abit.
Expertus multos bibuli uirtute duelli
Vidi potores non habuisse pares.
Cur sunt ante alios uino potuq; repleti?
Exhausti curam non habuere meri.
Huius ego obseruans præcepti & moris & usus
Prædam de uicto sæpius hoste tuli.
Hoc & tu potans obserua uictor abibis,
Et dices artem pondus habere meam.
Præceps esse caue, stolidi neq; Protesilai
Ante alios Danaos æmulus esse uelis.
Sed lentè propera spumantia uina bibendo,
Aut properè nullo uictus ab hoste cades.
Ipse recens fessis incumbe, nouissimus exi
In pugnam: fessos uincere quisq; potest.
Crede mihi non sunt Bacchi properanda duella,
Sed sensim tardo perficienda mero,
Nonne uides iuuenes feruenti mente feroces
Vt subito extincto pectoris igne iacent?

Dum temerè properant non festinanda falerna,
Et cumulant haustus haustibus usq; nouis.
Cuncta quasi in celeri staret uictoria potu,
Quo te non alios ebrius ipse grauas.
Sanguineis bellis sæpe est properantia lucro,
Qua dux incautos obruit arte uiros,
Atq; improuiso prosternit Marte quietos:
At uinosa pigra stat nisi pugna mora.
Qui subitos auido calices ingurgitat ore,
Ridiculus primum hic omnibus esse cupit.
Ergo meo monitu potando lentius, ipse
Carminibus dices pondus inesse meis.
Quē properare uides crebro huic occurrere falerno,
Bis uictu facilis fit properante mero.
Haud labor est ullus tales submergere potu,
Ipsi se mergunt sedulitate sua.
Sicut miles iners temerè procurrit in hostes,
Et fultus nulla quenq; lacessit ope,
Ense leuis nudo, parmaq; inglorius alba,
Ille sua culpa uictus ab hoste cadit.
Quod tibi ne eueniat lentè properare necesse est,
Et circumspectis lambere uina labris.
Sed neq; uina uora, nec auariter ingere potum,
Nec crebro magnis haustibus inde merum.
Obruit ebrietas ita festinata bibentem,
Et uomitu turpem ridiculumq; facit.
Haustibus euacua carchesia magna pusillis
Paulatim, audaces uina uorare sine.

Ipse

Ipse lubens primos illos concede triumphos,
Et prima pugna celtica corda gerant.
Vltima laus tua sit, tua sit uictoria, tantum
Prouidus inuicta consere bella manu.
Nec male pransus adi ieiuna pocula lingua,
Nec uinum uacuo uentre crepante bibe.
Quod nisi uitaris citius repleberis illo,
Quem conabaris tu superare mero.
Fac oneres uentrem grata dapis ante saburra,
Et fundamentum potibus ante iace.
Indulge dapibus, licet urgeat unus & alter,
Dic, nondum plenè sum satur ipse cibo.
Non feret ille moras, nec prandia lenta uorantem,
Sed quæret cui nam pocula prima feret.
Interea ueniet tibi grata cupido bibendi,
Ante merum sumptum si bene pransus eris.
Hinc improuisum sumptis inuade cypellis,
Dulcia quæ planda reddita uoce bibat.
Quem si compereris ad uina bibenda lubentem,
Et facilem, ulterius, qua uia ducit, eas.
Præueniens semper nullum concede regressum,
Quo te de cursu detrahat ille tuo.
Succedant calici calices, carchesia trullis,
Inq; locum subeat uasta capedo cadi.
Nec mora, nec requies, sed crebræ grandinis instar
Ingere non pigra pocula multa manu.
Protea iam retines, constringe tenacia uincla,
Ne requiescendi possit habere locum.

Efficce ne posthac quisquam te uoce lacessat,
　Plenis urge cadis hæc ubi signa uides.
Dum iam fastidit, dum nauseat ille falernum,
　Emicat & subito magnus in ore rubor.
Increpat astantes sæua dum uoce ministros,
　Pocla quod ante alios uberiora bibat,
Si iam balbutiens uerba imperfecta profatur,
　Sæpe puellarem si petit æger opem,
Pocula si crebro lambit, si uina pitissat,
　Et crebro ex udo si spuit ore merum,
Callidus effundit si clámue palámue falernum,
　Hæc fermè uicti signa bibentis erunt.
Iam prior extinctis flammis deferbuit ardor,
　Vrge mero, uictas iam dabit ille manus.
At si præueniens aliquis te oppugnat & urget,
　Et iam uallauit obsidione meri,
Accumulans cyathos cyathis, haustusq́ subinde
　Haustibus ingeminans, conduplicansq́ nouis,
Nec respirandi tibi linquitur ulla potestas,
　Atq renitendi copia nulla datur,
Hoc opus, hic labor est cursum turbare ferocis
　Hostis, & è plana uertere uela uia.
Victoremq́ meri palma spoliare petita.
　Aut æquo saltem Marte redire domum.
Fac ergo quoties pugna es congressus iniqua,
　Et stant ante tuas pocula multa fores,
Responde sensim, nec uina oblata recusa,
　Crede suis audax uiribus ille ruet.

Interea poscas magnum cratera ministrum,
Quem bibat alterna te referente uice.
Oblatum querulo si spreuerit ore falernum,
Et debere palam te sibi multa docet,
Et soluenda prius portati debita uini,
Et sibi reddendum plenius esse uicem.
Hactenus ecce à te tot pocula plena recepi,
Inq́; , nec inuito sedulus ore bibi:
Tu tamen hoc uno & primo cratere grauaris,
Quem iussit summus me tibi ferre pudor.
Qui nisi honestarem te contrà, ferreus essem,
Rusticiorq́; Scythis, barbariorq́; Getis.
Pocula quæ mihi adhuc à te sorbenda supersunt,
Omnia non alia sedulitate bibam.
Non ita inhumanus, neq; eris sic truncus agrestis,
Vt queat hoc pacto uina negare tibi.
Accepto uino mox est de tramite pulsus,
Versaq́; de cursu uela secunda suo.
Hinc tibi soluendi spacium tempusq́; parasti
Debita, quæ solui flagitat ille sibi.
Nec metus est ne te properata protinus obba
Obruat, & celeri degrauet usq; mero.
Sunt sorbenda duo prius illi pocula, primum
Quod sumpsit: demum quod tibi ferre cupit.
Interea facili dabitur tibi copia casu
Potando primum qua tueare locum.
Quaq́; addas primo mox altera dona metallo,
Mox dabit his alius tertia uina locus.

Hac te non alia euolues ratione Lyæo
Oppressum, si tu nauiter usus eris.
Hæc tibi præstabit uinosam regula palmam,
Hæc mihi uictoris nomen habere dedit.
O mihi præteritos referat si Iupiter annos,
Qualis eram iuuenis plurima uina uorans,
Dum firmæ stabant iuuenili in corpore uires,
Nec dum dilapsum tempore robur erat.
Dum uiridi fueram uini patientior æuo
De uino referens multa trophæa domum,
Talibus instructus præceptis, arte, magistro,
Strauissem cunctos sorbitione meri.
Obuius haud quisquam mihi sese impunè tulisset,
Seu uenisset eques, seu foret ille pedes.
Hausissem Oceanos totos, uiniq; paludes
Siccassem, oblati uastaq; stagna meri.
Vt quondam Scythicis audax sum cognitus oris,
Bacchica cum primum miles in arma rui.
Quando Cypellomachus Parthorum ductor atroci
Mente furens bibulis intulit arma Scythis.
Horum sceptra tenens regalia forte procaci
Chandopotes nostrum læserat ore ducem.
Miserat Oenoptam rex Parthicus annua poscens
Reddere quæ debet pocula Chandopotes.
Inter at ille probè iam uina liquentia potus
Debitor est olim rex mihi uester, ait.
Dena propinaui totidem mihi pocula debet
His mihi siccatis annua dona feret.

Exigit iniustê mulctam, respondeat ante
Ceu par est, decies pocula dena mihi.
Vt nostræ leges & fœdera facta loquuntur,
His stet: siue sciat bella parata sibi.
Rettulit Oenoptas uinosi dicta tyranni,
Illa mouent stomachum dura Cypellomacho.
Sicut sæpe leui de caussa atrocia surgunt
Bella, hæc si caussa lis fuit orta leui.
Nec mora collectis mox regni uiribus addit
Ille sibi Thracas, Bacchicolasq; Getas,
Atq; Leontinos, uocat ad socia arma bibaces
Francos, his iunctus tunc comes ipse fui.
Sic intrans Scythiæ contracto milite fines
Diripit hostili barbara regna manu.
Pugnatur passim poclis ingentibus, omnes
Siccantur crebra sorbitione penus.
Cumq; hostes nollent nobis occurrere pugna,
Et conferre palam signa pedemq; negant.
Omni uastata circum regione Scytharum
Cinximus Oenopolin obsidione graui.
Non bene munierat ducta tentoria fossa,
Et iacto uallo castra Cypellomachus,
Chandopotes acie portis erumpit apertis,
Vt subita incautos obruat arte Getas.
Hic improuiso complentur castra tumultu,
Ordine dum nullo miles ad arma ruit.
Franguntur calices, carchesia, cymbia, quisq;
Pro se quod potuit rem gerit, atq; bibit.

At

At crepitu, & strepitu, & sonitu, & clamore bibentũ
Et plausu, & mixta uoce strepebat ager.
Audijt alterius uocemq; & uerba loquentis
Nemo, satis proprium sensit ab aure sonum:
Vinorum undantes riui per castra fluebant:
Ossibus & spinis lubrica squalet humus.
Quis cladem illius lucis, quis pocula fando
Explicet? aut uerbis uina referre queat?
Vidisses Cotylis nullum, aut certare cadiscis:
Grandibus Ecpetalis edita pugna fuit.
Ancipiti multo pugnamus tempore Baccho,
Excitat audaces ductor uterq; suos.
Tandem Zoropotes aciem perfringit, & infert
Ignigenæ intrepido signa secunda pede.
Et primum grandi patera prosternit Epachtem
Durum & morosum difficilemq; Scytham.
Incitat ultorem Paraspondus Epachtis Amictum
Consimilem uita, moribus, ingenio.
Non impunè tamen: uitrea uolat obuius orca,
Plus quàm metretas tres capiente meri
Zoropotes, sternit Paraspondũ, sternit Amictum,
Lathrophagũ & Lichnũ, Dætron & Oenochoũ.
Zoropotæ uirtus alios accendit inertes:
Surgit ab alternis maxima pugna cadis.
Dicite Pierides, non omnia possumus omnes,
Quò quiuis cecidit uictus ab hoste mero?
Et meministis enim Musæ, & memorare potestis:
Spectastis siccæ prælia nostra Deæ.

Septenis

Septenis cyathis iugulauit Alazona uictum
Apsicorus, denis Phorticus Apsicorum.
Lerus Nestoreo strauit Nephona Cypello,
Deijcit & Phlyarum, cumq; Epulone Lalum.
Oenophlyga Abrobius, Metadorpiō Abrodiætus
Autorophes Graia uicit utrosq; Choa.
Dipsaleum grandi Methion ecpomate mutum
Fecit, & oppressit lumina fessa sopor.
Gastroborum uino, musto sepeliuit Acœnum
Syssitus, frater cui parasitus erat.
Quos genuit Methysa genitrice parens Homositus
Cum Metriosito fratre minore Geta.
Osse recusantem sorbere petit parasitum
Perfusum multo Symposiarcha mero.
Mixta mero in mediam ructanti gutture mensam,
Compodes largo flumine frusta uomit,
Trygobius plures, quos fama obscura recondit,
Reddidit oblitos, immemoresq; sui.
Quem tamen Exœnus, dum fortè meratius haurit,
Compulit in celerem cum Comedone fugam.
Non tulit hoc Lurco, Exœnum cum fratre Parœno
Oppressit cotylis corsica uina bibens.
Vidit iners fratrum casum, ingemuitq; Dysœnus
Vltor, ait, uenio uindice Lurco mero.
His dictis illum ferijt Spumante Monoto;
De uicto sperans hoste trophæa sibi.
Exorbens Lurco conatus risit inanes,
Iamq; mea dextra præda Dysœne cades

 Dixerat,

Dixerat, & pleno miserum petit Amphicypello,
Ter bibit hoc Lurco, ter quoq; Lurco replet.
Vicisti me Lurco, tua est Lauinia coniunx,
Vlterius noli tendere quæso mero.
Saucius hæc orat lingua titubante Dysœnus,
Et ruit in fœdum quod uomit ore merum.
Ampelon intonsum satyro Nymphaq; creatum,
Barbato attondit Lesbius ore Tragus.
Ampelon haud uino, sed uindicat ense Creurgus,
Mactatur Baccho uictima grata Tragus.
Impatiens uini ad gelidas Abstemius undas
Fugit, quem sequitur sobrius Hydrochares.
Fugit & abiecta Ripsaspis Asymbolus hasta,
Sed neq; Thymbrophagus uina Biæa tulit.
Nec tulit instantem frugalis Adipsus Asotum,
Deserta pugna fecit & ille fugam;
Ex alia sed parte Philoxenus atq; Triphetes,
Collis insignes hic bouis, ille gruis,
Et Gluto, & Cothon, & equino gutture Gurges:
Treitiusq; Bibo, treitiusq; Nepos,
Quærentes crebris superare Progastora poclis,
Cuius aqualiculus uasta Charybdis erat,
Hosti non uicto palma cessere relicta:
Percussi proprijs uiribus, atq; manu.
Militibus nostris hic plurima damna dedisset,
Ni pigrum caperent munera tarda pedum.
Obstabat uenter plaustro currente uehendus,
Et misero aurigæ defuit officium.

Oenobares,

Oenobares, uino dum durius urget Agrœcum,
Et responderi postulat usq; sibi,
Nescius agrestes crabrones prouocat in se,
Et bene sopitos in sua damna canes.
Quippè uirum (minimè dũ præcauet ebrius hostẽ)
Crinibus arreptum sternit Agrœcus humi.
Prostratumq; graui patera ferit, atq; cruentans
Dentibus excussis tundit utrasq; genas.
Et miserum insultans dictis subsannat amaris,
Ecquid ego retuli nunc tibi rite uicem?
Oenobares cerui cor habens, oculosq; caninos,
Aut si non satis est præbibe, plura bibam.
Ecce Philoscommo Graio Philopægmone natus,
Ebria Chandopotæ castra sequutus erat.
Ille ut erat nulla clarus uirtute, nec armis,
Ridebat salso quoslibet ore tamen.
Dumq; uomit passim digna atq; indigna relatu,
Et lacerat leuibus pocula nostra iocis.
Obuius huic tota fertur Manduco lagæna,
Qualis in Erpachio dicitur esse penu.
Haustibus inde tribus stolidum cõpescit Achiuum,
Vt nunq; posthac soluerat ora loquax.
Et in Bomolochum prosternit, & Acritomythum,
Aptolemumq; tuos ô Philoscomo greges.
His ita deiectis sensim discedere uisi
Sunt hostes, nostram Marte iuuante manum.
Iam quoq; Chandopotes decies psyctere petitus,
Versis uictus equis terga daturus erat.

Quippe Cypellomachus tantum psyctere bibendo
 Noluit exiguis belligerare cyphis.
Intrepidus pugnam nisi restituisset Aplestus,
 Ille leontino natus Aplestus agro.
Inuictum pectus nulloq; domabile uino,
 Cui tres tunc uentres, & tria guttura erant.
Ter uino sternendus erat, tria pocla bibenda,
 Aut labor inceptus irritus omnis erat.
Pentaploo uini certamen obibat & orca,
 Vidi non paucos obstupuisse uirum
Hauserat ille prius quantum non tres elephanti
 Naribus hausissent, sic mihi crede, suis
Iamq; neci Sthenelumq; dedit, Thamyrimq; Polũq;
 Atq; Lamum atq; Lagum, Demodocumq; Getã.
Chloreaq; Sabarimq; Daretaq; Thersilochumq;
 Et plures, longum quos memorare foret.
Inde meum fratrem, uicto Philopægmone, sternit
 Obsophorum: natu me minor ille fuit.
Hic ego deiecti fratris casu atq; dolore
 Commotus, contrà strenuus arma paro.
Addunt se nobis Euœnus & Ilapinastes,
 Helluo & ipse suam contulit acer opem.
Apleste impleto quid me sæuissime fratre
 Terres? & telis quid minitare mihi?
Tolle minas uenio uomiturus, & hæc tibi porto
 Dona prius: leto dona futura tibi.
Ne meus hic faxo iaceat sic frater inultus,
 Sic ego, sic contra ferreus ille refert.

Sic

Sic pater ille meri faciat, sic sanctus Iachus,
Incipias mecum conseruisse manum.
Sordide fumosæ cultor sorexq́ʒ culinæ,
Mox comitem fratri te fugitiue dabo.
Talia iactanti ternos tribus haustibus utres
Præbibo, tres magnos his ego iungo cados,
Et totidem pateras unà superaddo capaces,
Semper gutturibus pocula trina tribus.
Ebibit intrepidè ternos tribus haustibus utres,
Siccandis pateris deficit atqʒ cadis.
Ergo ruens uomitu fœdat barbam atqʒ capillos
Percacat & fœdè subligar omne suum.
Exanimem socij rapiunt, mœstiq́ʒ sub urbis
Lectica molli mœnia celsa ferunt,
E stabulis collecta gerunt qua stercora serui,
Purgat & immundas quaúe Syphorbus haras.
Sed quæ proluuies? quæ flumina? quanta ruebāt
Quæ de gutturibus stagna refusa tribus?
Vix equidem tantum septenis Nilus aquarum
Faucibus in uastum proluit Oceanum.
Plurima uidisses fluitasse poteria, currus
Vi uomitus, totos, plenaq́ʒ plaustra rapi.
Eunuchus regi charus gratusq́ʒ Bagoas,
Illis uinifluis mersus obisset aquis,
Tres quoqʒ Pygmæi pariter male nare periti
In tali capti gurgite morte forent.
Crinibus hos nisi correptos seruasset Asotus,
Ob quos seruatos ciuica serta tulit.

 Fit

Fit fuga per campum deiecto turpis Aplesto,
Nec, qui porrò ferox tolleret arma, fuit.
Aut qui pugnaret protenta cominus hasta,
Tantus perculerat pectora cuncta pauor:
Inde Cypellomachus fuso de rege Trophœum
Erigit, & donis afficit ille suos.
Me torque & denis auri argentiq; talentis
Accumulans equitem rex iubet esse nouum.
Quando mihi esset equus, qui me portaret, ut essem
Semper eques, sed eo deficiente pedes.
Tempore sed Scythicos referã meliore triumphos,
Præsentis non est carminis istud opus.
Nunc quo digressus fueram mea uela reducam,
Eq; uago in rectam calle redibo uiam.
Fac præceptorum studeas memor esse priorum,
Sic tibi ferre queunt quæ referentur, opem.
Est clypeo miles semper munitus & ense,
Munitum clypeo te quoq; & ense decet.
Quo subitos ictus uini depellere possis,
Promptus & aduersa spargere tela manu.
Grande tuas (nec sit tibi dura angustia mensæ)
Vas semper madidas excubet ante fores.
Hoc uice sit clypei, quo non utere, duellum
Dum tibi cum primis usq; duobus erit.
Extra sed pugnam si quis te prouocat, illo
Perge lacessentis pellere uina mero.
Vina propinanti fer uina, ferire uolentem
Protinus educto tu simul ense feri:

Sic absterrebis, sic ensem continet ensis,
Pellendus clauo sic tibi clauus erit.
Hoc q̊q; præcipuè (nec enim leue pondus habebit)
Præceptum memori condere mente stude.
Nil extra numerum uelis acceptare falerni,
Nec quod ab obliquo tramite forte uenit.
Nemo bene potis est geminis incumbere bellis,
Et bene nemo domi uina forisq; bibit.
Dic præsto plures alios hic esse sodales,
Sed te non cunctis posse referre uicem,
Sentis uelle aliquos icto clam fœdere tecum
Et coniurato belligerare mero.
Nil prius accepta quàm fœdus scindis iniquum,
Ictum falaci more sodalicij.
Solus ut exhibeas grauis ebrietate cachinnos,
Qua ratione decet scindere fœdus, ais,
Conspirasse mero uos in me sentio, dicas,
Sed nego me uestris uiribus esse parem.
Solus uobiscum certamen inire recuso,
Solus cum multis morio bella gerat.
Continuum Graio sed more bibamus in orbem
Si placet, haud alia conditione bibam.
Hac ratione bibens iuncto cum fœdere iunctis
Defendes nulla cum grauitate locum.
Sic omnes unoq; pariq; labore grauantur,
Sic par ferre meri cogitur omnis onus.
Sed neq; turbabit nunc hic te, aliunde sed ille,
Nec clypeo excipies omnia tela tuo.

Nam

Nam qui non ſolus poſſis ſuccumbere uino,
Si præfixus eris omnibus ipſe ſcopus.
At tu ſi quæris curſus tardare ſecundos,
Quæris currentes debilitare cyphos,
Orbis in aduerſam poclum iaculabere partem,
Et prius emiſſis obuia uina cadis.
Denicꝫ uis quoties æquo contendere Baccho,
Hæc ſeruanda tibi regula ſemper erit.
Nulla per obliquū, ſed cuncta bibantur in orbem,
Nec faciant ullas pocula miſſa cruces.
Hercule amabilius nullum genus eſſe bibendi
Hoc, necꝫ uina magis candidiora ſcio.
Hoc niſi dum ſorbent faciles utuntur amici,
Vtitur hoc madidæ gens bona Saxoniæ:
Dum coctam Cererem potant, craſſoſcꝫ liquores:
Hei mihi cur uinum non habet iſte locus.
Digna mero gens, ſuperûm gens nectare digna,
Quæ tam fraternè pocula aquoſa colit.
Hoc etiam tacitum, quamuis ſit ponderis inſtar
Haud magni, minimè diſſimulare queo.
Vt nihil à genero capias, à ſanguine iuncto
Tantundem cape me præcipiente meri.
Non ſi te rogitet, non ſi te culpet agreſtem,
Dixerit & ſilices pectori ineſſe tuo.
Et quia rixoſas damnant conuiuia cauſſas,
Nec locus eſt inter libera uina foro.
Inter rixantes orto certamine, uino
De dubio præceps arbiter eſſe caue.

Nec

Nec te teste reus quisquam dicatur, & ulli
 Alterius nunquam nomine uina dabis.
Semper enim tales donaria digna reportant,
 Pondere quæ certo uina priora grauant.
Quædam firma parũ dedimus præcepta bibendi,
 Sed tamen ista simul non leue robur habent.
Hæc sunt assiduum tibi confirmanda per usum,
 Citra quem possunt dogmata cuncta nihil.
Semper in eximijs potis est plus artibus usus,
 Quàm præcepta scholas utilitate iuuant.
Vsu artes crescunt, usus facit esse magistros,
 Vsum quisquis habet, grande iuuamen habet.
Quælibet impigro perfectior ars fit ab usu.
 Quis satis hunc merita tollere laude potest?
Hoc nisi firmatam tibi ritè paraueris artem,
 Ebrius immunda sæpe iacebis humo.
Sicut ego iacui non raro in stercore (cunctis
 Hei destitutus artibus) inq; luto.
Caussa fuit lapsus, quoniam mihi defuit usus,
 Instructo nuda scilicet arte parum.
Quapropter nostris præceptis ipse iuuari
 Qui cupis, assidua pocula uerte manu.
Atq; assuesce merum portare capacius haustum,
 Ne te subuertant pocula trina cito.
Disce meis monitis uinum potare gradatim,
 Pocula sex hodie, cras bibe pocla decem.
Qui modo fers uitulũ, poteris mox ferre iuuencum,
 Si tua uis, certos, est habitura, gradus.

Pone rudimentum non in fugiente falerno,
Non in diluto, fortia uina bibe.
Quæ si ferre uales, & aquatica ferre ualebis,
Quæ crescunt ripis Necchare cincta tuis.
Et bibe dum solidæ iuuenili in corpore uires
Florent, & genua dum tibi firma uirent.
Nec tua tardigrados certamina differ in annos,
Quo senior fies hoc mage miles iners.
Nec tamen hanc artem mox infamabis, & illum
Qui præcepta libens tradidit ista tibi.
Vinoso quoties fueris certamine uictus,
Tempore non omni uictor abire potes.
Sicut enim Martis dubia est, sic alea Bacchi,
Ludunt fallaci uina fauore quoq;.
Non semper, licet armorum belliq; peritus,
Hannibal è cesis hostibus arma tulit.
Nec passim uitreas Trasimeni Pœnus ad undas
Contudit Ausonios Marte fauente duces.
Nec te, sis nostra quamuis bene tritus in arte,
Speres uictorem semper ubiq; fore.
Porrò ubi destitui cum ui te senseris arte,
Debilitas artis fraude iuuanda tibi est.
Quamuis laudo minus factas in nectare fraudes,
Qui fallit uino, fallit & ille fide.
Si tamen insidijs alios & fraude uidebis
Nitier, insidias uina bibendo strue.
Fraude sinunt Bacchi leges depellere fraudem,
Cæsaris ut uim ui pellere iura sinunt.

Fallere

Fallere fallentes nulli ſolet eſſe rubori,
 Cretenſis mendax fraude petendus erit.
Quid prohibet Lapithas aſtu ſuperare feroces?
 Centaurosq́ truces uincere fraude meri?
Spreuit Alexander furtiuæ præmia palmæ,
 Nolens hoſtiles fundere nocte globos.
Tu mage Troiani laudabis uerba Chorebi,
 Furari palmam grande putato decus.
Falle mero, dolus an uirtus quis in hoſte requirat?
 Fallendi formas mille tenere potes.
Corrumpendus erit paruo prius ære miniſter,
 Aut clàm promiſſis alliciendus erit.
Miſceat ut reliquis fortiſſima uina, tibi uni
 Sobria ſuppoſita pocula miniſtret aqua.
Lene merum modici tibi præbeat ille uigoris,
 Sorbeat annoſum cætera turba merum.
Vina uetuſtatem portantia linque feroci,
 Si præſto eſt muſtum ſeduló carpe nouum.
Vinum dulce datur, tu crebrius utere dulci,
 Ebria dulce minus pectora crede facit.
Si tamen & reliquos delectant muſta bibones,
 Ingere clàm calici uina uetuſta nouo.
Si deprenſus erit facile excuſabitur error,
 Pincernæ peccat talia multa manus.
Sæpe foras exi mictum, lucrabere tempus,
 Quo deturbantur debita uina loco.
Aut oblita tuus quæ tandem negligit hoſtis,
 Non reſpondendo ſic ego multa bibi.

Mitto alias fraudes simul insidiasq́ue dolosq́ue,
Quæ possunt bibulis omnibus arte strui.
Si tamen urbanè conuiuas fallere quæris,
Mox à conflati limine Symposij,
Pocula principio quæ dantur cuncta recusans,
Dic potum uires non bene ferre tuas.
Corporis affecti simulatos finge dolores,
Mendaci morbos fingere fronte decet.
Cuncta meri fore dona tibi gratissima, pauló
Sed prius à morbo conualuisse graui.
Inde bibenda tibi præscriptæ uina diætæ,
Magna tibi rursus ni dare damna uelis.
Hæc excusantem nemo te ad pocula coget,
Moribus incultis ni Polyphemus erit.
Post ubi conuiuæ primò incaluere Lyæo,
Insere sed placido uina benigna pede.
Ne me conuiuæ fortasse putetis agrestem,
Quamuis firma parum sit ualetudo mea,
Attamen hanc pateram plenam saliente falerno
Præbibo uicino pignus amoris ego.
Admissus tali ad communia pocula pacto,
Tandem cum fessis dissimulata face.
Hac quoque fraude potes semel omne cauere falernũ,
Arrident animo cum male uina tuo.
Profuit hæc etiam nobis fallacia multum,
Qua fermè potus sæpius utor adhuc.
Postquàm penè mihi uideor succumbere uelle,
Et multis cyathis membra grauata iacent,

Atque

Atq; stupent omnes consumptæ in pocula uires,
Nec nobis ultra spes opis ulla datur.
Occultè madida titubans discedo palæstra,
Et fugio erranti feruida uina gradu.
Sic nõdum accepto lætali uulnere, memet
Semianimem certæ subtraho sæpe neci.
Sperata palma spolio simul antibibones,
Quàm ferrent de me non abeunte prius.
Nil uetat exemplum cur non imitere magistri,
Nec uelit occultæ te puduisse fugæ.
Nescis palladijs quid summus rhetor Athenis
Fecerit, & factum non sine laude fuit.
Illum non puduit dici ripsaspida, quippè
Vir fugiens iterum Bacchica bella geret.
Et tu cede prius quàm quid committis inepti,
Et fias bibulo fabula salsa choro.
Ergo ubi cuncta tibi uincendi est dempta potestas,
Incipiant fessum uina referre pedem.
Nemo tuo sic se iactabit uulnere, nemo
Clamabit uictum te cecidisse mero.
Sed quid tundo tuas studijs puerilibus aures,
Quærendo uarias sobrietatis opes?
Cur præceptorum summam non promo meorum?
Semper ut inuicta pocula mente colas.
Dicam equidem, nec te suspensum nate tenebo,
Qui semper salua cum ratione bibas.
Eoos inter magna uirtute lapillos
Purpurea facie dicitur esse lapis,

Ille Methen abigẽs & acrepala pharmaca præſtans,
De uirtute ſua nobile nomen habet.
Cum Grais Italæ gentes dicunt amethyſtum,
Ille Gygis gemmis anteferendus erit.
Quouis hunc precio inuentum mercare lapillum,
Vinciat articulos annulus iſte tuos.
Ille tibi, ſi non fallit natura, bibenti
(Talis ineſt illi uis) amethyſtus erit.
Perpetuæ cuſtos hæc ſobrietatis habetur,
Et non ſectandæ gemma inimica Methe.
Aethiopum reges hoc delectantur & Indi,
Quo bene ſecuri uina perennè colunt.
Cui tamen hanc gemmam penuria denegat æris,
Ille ſibi alterius pharmaca quærat opis.
Plurima ſunt nobis irritamenta bibendi,
Plurima quæ pellunt dat tibi menſa Methen.
Rhaphanus eſt modico medicina parabilis ære,
Ante merum ſumptus diſſipat ille Methen.
Infenſa origano nec uitibus æqua ſecundis:
Excludit nimiam braſſica cruda Methen.
Diſcutit hanc etiam guſtatis ſectile porrum,
Arcet ieiunis cepa comeſta Methen.
Nec tibi nequicquam laudatur amygdala guſtu,
Non quæ ſit dulcis, ſed ſit amara ſuo.
Nec male pulmo citæ pecudis præſumitur aſſus,
Tantundem coryli crede ualere nuces.
Et ſiccæ fici poſſunt defendere ſiccos,
Excitat & ficus non bene cocta ſitim.

Profuit

Profuit & meminisse croci prohibere ualentis
  Hæc mala, siquando, ceu decet, haustus erit,
Sunt qui non dubitant etiam gustare cicutam
  Ante merum, res est insidiosa nimis.
Talia contingant inimicis pharmaca nostris,
  Proderit his longe simpliciora sequi.
Tu quoq; feruenti memor interpone Lyæo,
  Haustum de gelida iam bene potus aqua.
Discutit hic si quam contraxeris ebrietatem,
  Igneus opprimitur frigore feruor aquæ.
Et quid hirundinei mōstrem tibi pharmaca rostri?
  Quæ tibi sumenti crapula nulla nocet.
Ne suescas Halymi supponere semina linguæ
  Vndam clytorio de neq; fonte bibas.
Et bene conditas diuerso puluere cœnas
  Sumere non auida tiro memento manu.
Condimenta merum uel debile uiribus augent,
  Fortia dic quanto uina calore iuuant?
Quanquam reclamet medicorum turba, sed usu
  Hoc didici uerum, quod loquor, esse nimis.
Plus me quàm medici mouet experientia, quippè
  Quæ solum medicos reddit & ipsa bonos.
Hæc quoq; ad extremum præcepta prioribus adde
  Potanti nunq; prætereunda tibi.
Nulla cum muliere meri certamen inibis,
  Nec cum multibiba congrediêris anu.
Inueniuntur enim mirando gutture Bacchæ,
  Quæ spernunt ipsum uina bibendo deum.

Quas bene Amazoniis possis conferre puellis,
Quoslibet audentes sustinuisse uiros.
Quamuis has uino uincis, uictoria laudis
Aut nihil, aut prorsus est habitura parum.
Quippè tibi imbellis magnũ & memorabile nomẽ,
Nulla dabit multo fœmina uicta mero.
At si uictus eris, cunctis ludibria fies,
Quòd uir ab imbelli uictus es ipse manu.
Sicut Pelidæ non multum laudis Amazon
Victori uirgo Penthesilea dedit.
Rectius Aeneas Helenen iugulare lacenam
Nolens, quæ patriæ caussa ruentis erat.
In tali pugna potius Cythereius heros
Quàm ferus Aeacides tiro sequendus erit.
Insuper est tibi mens ludibria plura cauendi,
Et mala uinoso sæpe ferenda: uide
Ante ne decoctum lecto somnoq; falernum
Ebrius è tectis egrediare tuis.
Hæc tibi prima puer fuerint elementa bibendi,
Quæ si cognoris mox grauiora dabo,
Quæ nunc ferre nequis, ꝓhibet q̊q; cætera Bacchus
Effari puero, non nisi fanda seni.
Hæc ego uersiculis cecini iuuenatus ineptis,
Quæ qua scripta uides, hac quoq; mente legas.
Vt nobis uacua placuit nunc mente iocari,
Sic quoq; censebis carmina nostra iocum.
Nec mihi propterea metuendos esse Tomitas
Spero, nec Euxini frigora dura freti.

Non

Non docui qua ſint fallendæ fraude puellæ,
Nupta nec alterius quo capienda dolo.
Non ſcelerata ſonat uiolati crimina lecti
Ars mea, nec Veneris turpia furta ſonat.
Oſcula nulla docet, niſi quæ figenda Lyæi
Sunt placido plenis ore pudica cadis.
Nullus amor, nullum noſtro eſt in carmine ſtuprũ,
Nullum habet infandum noſtra camœna ſcelus.
Sobria conceſſi monſtrauimus orgia Bacchi,
Nonnunquam & liciti bella iocoſa meri.
Iudicijs ideo non ſum damnandus iniquis,
Nec peccata Methes, nec mala luſtra probo.
Nec me uinoſo madidum de carmine cenſe,
Ebria Muſa mea eſt, ſobria uita mihi.
Quôd uinum gelidis ego poto libentius undis,
Hoc mihi quis uicio uertere quæſo uelit?
At tu qui noſtram non horres liuidus artem
Carpere, & obliquo rodere dente Theon.
Non mala, non diras tibi iniquior imprecor ullas,
Ibide quas memorat Naſo poëta ſua.
Dummodo propitium nunquam tibi numen Iachi
Eſſe uelit: potes ut bona uina ſemel.
Lætitia careat, careat dulcedine Bacchus
Improbe ſpurcidico quem bibis ore Meui.
Nullũs contingat ſitibundo nectaris hauſtus,
Pellat uappa tuam, turbida fexq; ſitim.
Deguſtes non lene merum, non dulce falernum,
Pendula uina bibas, mucida uina bibas.

Deniq;

Deniq; quando uides lepidos potare sodales,
Et nitida lætum sumere fronte diem,
Despectus solus sedeas, & ringere tristis,
Inuida discruciat dum tua labra sitis.
Mænades & Satyri demum (ceu Penthea matres
Thebanæ) lacerent te perimantq; male.
Et tua claudantur nullo sparsa ossa sepulchro,
Quòd rabido faciles carpseris ore iocos.
Lusus habet finem, iuuenes date uina magistro,
Non alia à uobis præmia nanq; peto.
Dumq; meam plenis cyathis uersabitis artem,
Discipuli memores uos precor este mei.

τέλος.

Thomæ Venatorij carmen.

RES indigna uiro totam consumere noctem
Inter Thyrsigeri, pocula larga, Dei.
Infaustum studium, si cum spumante Lyæo,
Vndantes pateras nox alit usque nouas.
Res sed digna uiro latices haurire salubres,
Fundat ut æternum Cygnus ab ore, melos.
Sic rigidos olim legimus maduisse Catones,
Triste supercilium sic posuisse Sophos.
Scilicet est aliquid certa ratione bibisse,
Hæc pars mansuræ maxima laudis erit.

Eiusdem aliud.

QVi didicisse uoles quæ sint incõmoda Bacchi,
Quæúe uicissatim commoda Bacchus habet,
Hos lege, non uana conscriptos arte libellos,
Quos hominum generi, Sobria Musa dedit.

Norimbergæ apud Ioh. Petreium,
Anno M. D. XXXVI.